

Speciální bezpečnostní jednotky

Dominik Němec

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Dominik Němec**
Osobní číslo: **A19832**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Speciální bezpečnostní jednotky**
Téma práce anglicky: **Special Security Units**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte rešerši literatury a pramenů, které se vztahují ke zpracovávanému tématu.
2. Vymezte zkoumanou oblast (fenomenologie, etiologie), včetně právních souvislostí.
3. Analyzujte aktuální aspekty speciálních bezpečnostních jednotek a odstřelovačů.
4. Proveďte komparaci policejních a vojenských odstřelovačů.
5. Výstupy analytické části využijte pro vlastní návrhy a opatření.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. LAU, M.R.: *Vojenský a policejní odstřelovač*. Praha : Naše vojsko, 2004. ISBN:80-206-0708-0.
2. NEVILLE, L., TŮMA, P.: *Moderní odstřelovači*. Praha: Mladá fronta, 2017. ISBN:978-80-204-4379-3.
3. STRAUS, J.: *Kriminalistická taktika*. Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN:80-86898-40-7.
4. PORADA, V.: *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň, Aleš Čeněk 2016. ISBN:978-80-7380-589-0.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka**
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce: **17. ledna 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. května 2022**

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Jan Valouch, Ph.D. v.r.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 17. ledna 2022

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl jsem seznámen s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Praze, dne 25. května 2022

Dominik Němec v. r.
podpis studenta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá speciálními bezpečnostními jednotkami České republiky, které působí na našem území a mimo něj, včetně jejich historie a současnosti. Speciální pozornost je věnována především policejním odstřelovačům, které popisuji v teoretické části a kde zároveň přibližuji čtenářům, jaké zbraňové systémy včetně munice používají, jak probíhá jejich výcvik a kdy přesně může policejní odstřelovač na základě legislativy vystřelit. V praktické části, která vznikla na základě osobního rozhovoru s příslušníkem Policie ČR popisuji, jaké aspekty jsou pro policejní odstřelovače nejdůležitější při výkonu jejich služby a jak v praxi probíhá zásah policejních odstřelovačů při eliminaci tlakových lahví v místě požáru v součinnosti a IZS včetně návrhu vlastního opatření v této oblasti.

Klíčová slova: Speciální bezpečnostní jednotky, odstřelovač, policejní odstřelovač, eliminace tlakových lahví, munice, legitimní použití zbraně, aspekty policejních odstřelovačů.

ABSTRACT

This bachelor thesis covers the topic: the special security units of the Czech Republic which operates in and out of our territory, with a description of historical aspects and present situation. The theoretical aspect of this bachelor thesis pays special attention to police snipers with the specific focus on the usage of sniper weapon systems, ammunition and the impact of legislation. The practical aspect of this thesis, which is based on a personal interview with a Police sniper, is to describe what aspects are the most important for police snipers in the performance of their duties and what is the practice of the intervention of police snipers in the elimination of cylinders at the fire scene, including own measure proposal in this area.

Keywords: Special security units, sniper, police sniper, elimination of cylinders, ammunition, lawful use of a weapon, aspects of police snipers.

Zde bych chtěl poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce PhDr. Mgr. Stanislavu Zelin-
kovi za jeho pomoc, podněty a vedení při její vytváření. Dále bych chtěl poděkovat přísluš-
níkům Policie České republiky, za poskytnuté informace a materiály, bez kterých bych tuto
práci nemohl dokončit. Nakonec bych rád poděkoval své rodině za jejich podporu a trpěli-
vost.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG
jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 SPECIÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ JEDNOTKY ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.1 601. SKUPINA SPECIÁLNÍCH SIL AČR.....	11
1.2 4. BRIGÁDA RYCHLÉHO NASAZENÍ.....	13
1.2.1 Organizační struktura 4. brigády rychlého nasazení.....	14
1.2.2 41. Mechanizovaný prapor Žatec.....	14
1.2.3 42. Mechanizovaný prapor Tábor.....	15
1.2.4 44. Lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec.....	15
1.3 31. PLUK RADIAČNÍ, CHEMICKÉ A BIOLOGICKÉ OCHRANY.....	16
1.4 ÚTVAR RYCHLÉHO NASAZENÍ.....	17
1.5 PYROTECHNICKÁ SLUŽBA.....	18
1.6 LETECKÁ SLUŽBA POLICIE ČR.....	19
1.7 ŘEDITELSTVÍ SLUŽBY CIZINECKÉ POLICIE ČR.....	20
2 ODSŤŘELOVAČI	22
2.1 FENOMENOLOGIE A ETIOLOGIE.....	22
2.2 HISTORIE.....	23
2.3 SIMO HÄYHÄ.....	26
2.4 MODERNÍ ODSŤŘELOVAČI.....	27
2.5 ODSŤŘELOVÁNÍ ZA LETU.....	28
2.6 VOJENŠTÍ A POLICEJNÍ ODSŤŘELOVAČI.....	29
2.6.1 Zbraně vojenských odstřelovačů.....	30
2.6.2 Úkoly vojenských a policejních odstřelovačů.....	31
2.6.3 Nasazení vojenských a policejních odstřelovačů.....	32
3 POLICEJNÍ ODSŤŘELOVAČI	34
3.1 VÝBĚR CÍLŮ POLICEJNÍCH ODSŤŘELOVAČŮ A LEGITIMNÍ POUŽITÍ ZBRANĚ	34
3.1.1 Právní úprava činnosti odstřelovače a jeho zbraně	36
3.2 PSYCHOLOGICKÝ PROFIL A OSOBNOST POLICEJNÍHO ODSŤŘELOVAČE	37
3.2.1 Rozhodnutí.....	38
3.2.2 Nasazení.....	39
3.3 VÝZBROJ.....	39
3.3.1 Odstřelovací pušky ve světě.....	40
3.3.2 Odstřelovací pušky v České republice	40
3.3.3 Výzbroj Útvaru rychlého nasazení.....	41
3.4 TRÉNINK, VÝCVIK A ÚKOLY	43
3.4.1 Střelba	44
3.4.2 Maskování.....	45
3.4.3 Úkoly policejních odstřelovačů.....	48
II PRAKTICKÁ ČÁST	49
4 ASPEKTY PŘI VÝKONU SLUŽBY U POLICEJNÍCH ODSŤŘELOVAČŮ	50
4.1.1 Poloha.....	50

4.1.2	Spouštění	50
4.1.3	Míření	51
4.1.4	Dýchání	51
4.1.5	Nástřel	51
4.1.6	Ráže a střelivo používané u policejních odstřelovačů v ČR	51
4.1.7	Teplota nábojů	52
4.1.8	Kamufláž	52
4.1.9	Trénink na 3D modelech	52
4.1.10	Klíčové vzdálenosti	53
4.1.11	Dalekohled	53
4.1.12	Laserový dálkoměr	54
4.1.13	Miliradiány vs úhlové minuty	54
4.1.14	Odstřelovací puška	56
4.1.15	Akce	56
4.1.16	Účinek na cíl	56
4.1.17	Střední bod zásahu	57
5	NASAZENÍ POLICEJNÍCH Odstřelovačů při požáru ve SPOLUPRÁCI S IZS A HZS	58
5.1	ZBRAŇOVÉ SYSTÉMY A MUNICE VHODNÉ K PROSTŘELNÍ TLAKOVÝCH LAHVÍ.....	58
5.1.1	Žádoucí a nežádoucí střelivo	59
5.2	VÝZNAM PROSTŘELNÍ TLAKOVÉ LAHVE	60
5.2.1	Kde je ideální tlakové lahve prostřelit?	61
5.2.2	Jak se chová lahev při požáru	62
5.3	NASAZENÍ	64
5.4	KONEČNÉ VÝSLEDKY, VÝHODY A NEVÝHODY	65
5.5	VLASTNÍ NÁVRHY A OPATŘENÍ	66
	ZÁVĚR	68
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	74
	SEZNAM OBRÁZKŮ	75
	SEZNAM PŘÍLOH	76
	PŘÍLOHA P I: POŘÍZENÉ FOTOGRAFIE	77

ÚVOD

Jako téma bakalářské práce jsem si vybral Speciální bezpečnostní jednotky. Přestože není přesně definováno, zda se má jednat o české, nebo zahraniční jednotky, rozhodl jsem se psát o těch českých, které popisují v teoretické části této bakalářské práce, a to v prvních 3 kapitolách.

V první kapitole popisují České speciální jednotky, v druhé a třetí se zaměřuji obecně na odstřelovače a na policejní odstřelovače, kde popisují jejich zbraňové systémy, výcvik a legislativní podmínky použití zbraně. To, že ve světě není obvykle samostatná složka odstřelovačů, ale naopak odstřelovači jsou součástí všech speciálních jednotek, znamená, že jejich nasazení je nejen univerzální, ale hlavně extrémně účinné.

V některých filmech je odstřelovač vyobrazen jako krvelačný zabiják, který zabije lidi za úplatu a na objednávku, přičemž se chlubí svým „skóre“. V této práci bych chtěl přiblížit, co to vůbec znamená být odstřelovač a vysvětlit to, že odstřelovač je naopak ochránář, který dokáže chránit prezidenty, ředitele světových bank, rukojmí, kteří byli uneseni útočníkem, nebo své profesionálně vycvičené kolegy.

V poslední řadě se v praktické části snažím popsat, jaké jsou nejdůležitější aspekty kladené na odstřelovače a proč se odstřelovači vyskytují v místě požáru, kde hrozí výbuch tlakových lahví. Dále popisují, jak takový zásah v praxi probíhá a v jaké situaci se policejní odstřelovači stanou součástí IZS.

Odstřelovač je osoba, na kterou jsou kladeny jedny z nejvyšších nároků, a která přesto že chrání svojí přítomností všechny okolo sebe, je posledním článkem v řetězu, kterého už nikdo jiný nejistí. Musí se tak spolehnout hlavně sám na sebe a nést zodpovědnost za výsledek akce a za životy svých kolegů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SPECIÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ JEDNOTKY ČESKÉ REPUBLIKY

Speciální bezpečnostní jednotky v České republice spadají pod ozbrojené sbory České republiky, Armádu České republiky a Policii České republiky. Mezi nejznámější speciální jednotky v obecném povědomí patří především: „601. Skupina speciálních sil Armády České republiky“, „4. brigáda rychlého nasazení“, „31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany“ a „Útvar rychlého nasazení“, „Ředitelství speciálních sil Ministerstva obrany“ a „Centrum podpory speciálních sil plukovníka Josefa Černoty“. [1]; [2]

Ke speciálním jednotkám, které nejsou veřejnosti tak známé, patří útvary, které jsou pod vedením Policie České republiky. Jsou to především krajské zásahové jednotky, Inspektorát cizinecké policie, Pyrotechnická služba, Letecká služba Policie ČR, a především speciální skupina Útvaru rychlého nasazení, kterou tvoří pouze odstřelovači. Tyto jednotky se podílejí na ochraně České republiky a jejích strategických objektů, jakým je například Letiště Václava Havla v Praze, nebo jaderné elektrárny, včetně ochrany takzvaných V. I. P. osob, kterými mohou být vládní činitelé, jak z České republiky, tak z i jiných států, nebo osoby, které plní speciální úkoly v zahraničí. [1]; [2]

1.1 601. Skupina speciálních sil AČR

601. Skupina speciálních sil se připojila k Armádě České republiky 1. ledna 2015 a má velice specifický popis činnosti, který je veřejnosti utajen ze strategických důvodů, zároveň ale veřejnost informuje o některých svých činnostech, aby byl znám charakter této jednotky. Dnes působí 601. Skupina i v misích Severoatlantické aliance. [3]

Útvar vznikl v roce 1957 a v Prostějově působí od roku 1960 až dodnes. Zároveň tento útvar prošel různými reorganizacemi a změnami názvů i činností. V roce 1960 byl znám jako 22. výsadková brigáda. Útvar byl vycvičen podle sovětského vzoru a tomu se i přizpůsobovala jeho činnost. V roce 1972 měl útvar jeden výsadkový průzkumný prapor a 2 výsadkové průzkumné roty. Později bylo hlavní činností útvaru vytvořit malé průzkumné skupiny, které se specializovaly hlavně na průzkumné a diverzní činnosti. Teprve v roce 1995 vzniká 6. speciální brigáda, která se přizpůsobuje činnosti a struktuře ostatním armádním uskupením Severoatlantické aliance. [3]

V roce 1999, při 54. výročí ukončení druhé světové války, byl pluk přejmenován, respektive mu byl přiřazen čestný název – Generála Moravce. Po vstupu České republiky do Severoatlantické aliance se jednotka přejmenovala na 6. skupinu speciálních sil a v roce 2003 už

vznikl současný název: 601. skupina speciálních sil GENERÁLA MORAVCE poté, co došlo k reorganizaci a připojení pod velení Armády České republiky. [3]

Tato jednotka se poprvé od konce druhé světové války připojila k zahraniční misi v roce 2004. Jednalo se o bojovou operaci s názvem „Trvalá Svoboda na území Afghánistánu“. Mise pod názvem „Trvalá svoboda“, pokračovala pro příslušníky 601. skupiny ještě v letech 2006, 2008 a 2009. Díky těmto zahraničním operacím si 601. skupina vysloužila světové uznání a patří mezi jedny z nejlepších vojenských útvarů ve světě. [3]

Při náboru nových příslušníků se zkoumá hlavně schopnost týmové práce jednotlivce. Pokud uchazeč uspěje, začíná mu dvanáctiměsíční kvalifikační kurs. Po kursu jsou jednotlivci přiděleni do speciálních jednotek 601. skupiny a podle toho podléhají dalšímu výcviku, který z nich udělá specialisty. Mezi veřejnosti známé specialistické zaměření útvaru patří „ženisti/potápěči“, „pyrotechnici“ a „odstřelovači“. [3]

Protože svou bakalářskou práci zaměřuji především na odstřelovače, nebudu zde vypisovat výbavu a výzbroj všech specialistických jednotek 601. skupiny, ale pouze specialistů odstřelovačů.

Jak popisuji v kapitole „Odstřelovači“, nejedná se o používání obyčejných odstřelovacích pušek, ale v dnešní době už se jedná spíše o zbraňové systémy, kterými se označuje kompletní výbava odstřelovacích pušek. V roce 2015 popsal tehdejší mluvčí ministerstva obrany České republiky Petr Medek zbraňový systém pro lidovky.cz [4] takto „*Na nově pořizované zbraně je nutno pohlížet jako na zbraňový systém, jehož cena zahrnuje také zařízení denních a nočních optických přístrojů, speciální zobrazovací a výpočetní techniky, software a čidel pro týmy odstřelovačů a v neposlední řadě také zařízení prvotních zásob nové specializované munice pro tyto zbraně,*“ [4]

Specialisté odstřelovači 601. skupiny slouží ve dvojčlenné skupině střelec a pozorovatel. Cílem těchto specialistů je přesné zasahování cílů na vzdálenost až 2000 metrů, přičemž samozřejmě musí tito specialisté ovládat balistiku a znát perfektně svoji zbraň. Dále zajišťují činnost ostatních bojových jednotek a pozorují bojiště. Vybavení odstřelovačů 601. skupiny je k roku 2010 následující: Odstřelovací puška AW 7.62 x 51 NATO, velkorážní odstřelovací puška FALCON a BARETT ráže 12,7 mm a spojovací prostředky. [3]

Obrázek 1 - Odstřelovači 601. skupiny speciálních sil generála Moravce [3]

1.2 4. brigáda rychlého nasazení

4. brigáda rychlého nasazení patří pod Armádu České republiky, pod Velitelství pozemních sil AČR a jejich velitelem je generálmajor Ing. Ladislav Jung. [1]

Obecně Pozemní síly tvoří přibližně 13 tisíc vojáků, kteří slouží v různých jednotkách, kterými jsou mechanizované jednotky, výsadkové jednotky, tankové jednotky a lehké motorizované jednotky. Zároveň tvoří bojové síly, síly bojové podpory a síly bojového zabezpečení. Nasazují se na vyžádání IZS pro jejich podporu, kde se podílejí na záchraně lidských životů a majetku, nebo pomáhají s likvidací škod při mimořádných událostech. Také jsou vysílány na mezinárodní operace NATO, EU a OSN. [1]

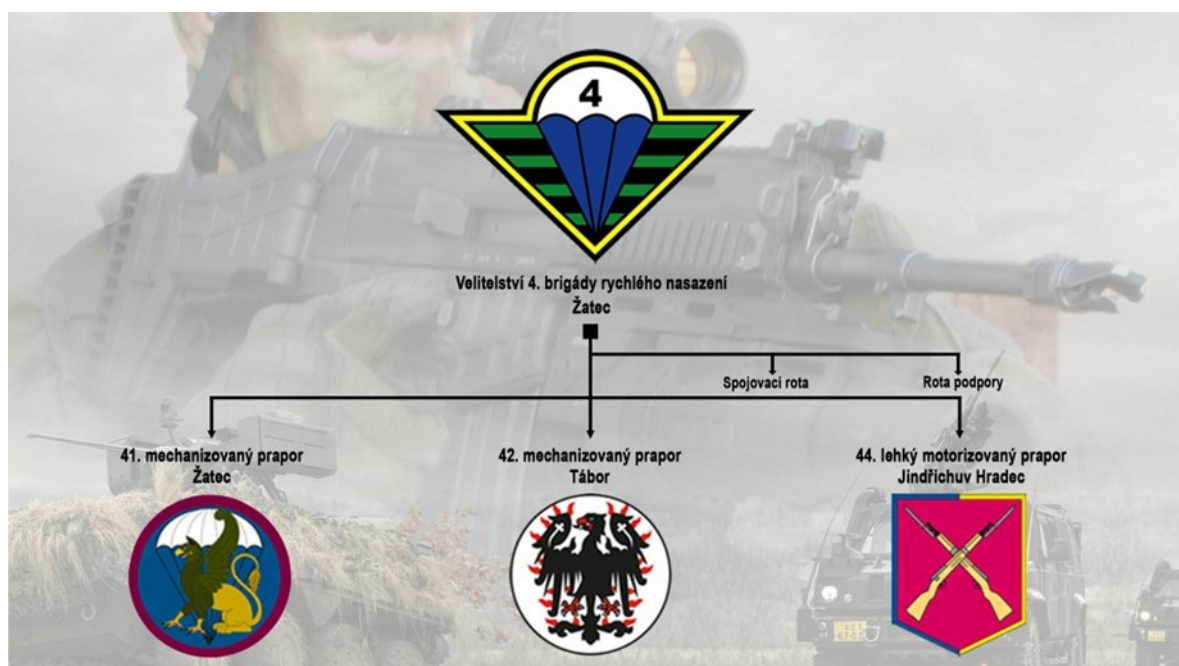
Výše zmiňovaná 4. brigáda rychlého nasazení plní nejnáročnější úkoly pod záštitou Armády České republiky jak na našem území, tak i v cizině. Velitel 4. brigády rychlého nasazení plukovník Ing. Jan Štěpánek říká, že motto této jednotky je „*Tam, kde jiní nestačí*“. [5]

1.2.1 Organizační struktura 4. brigády rychlého nasazení

Organizační struktura této speciální jednotky Armády ČR se dělí na 3 mechanizované prapory.

- 41. Mechanizovaný prapor Žatec
- 42. Mechanizovaný prapor Tábor
- 44. Lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec

Tyto prapory jsou v přímém podřízení 4. brigády rychlého nasazení

Obrázek 2 - Organizační struktura [6]

1.2.2 41. Mechanizovaný prapor Žatec

41. Mechanizovaný prapor Žatec vznikl na přelomu let 1869 a 1870 ve Vysokém Mýtě jako zeměbranecký prapor č. 30. Od té doby byl rozšiřován a procházel několika změnami a přečíslováním až do roku 1994, kdy vznikl oficiálně jako 41. Mechanizovaný prapor. V současné době sídlí v Žatci a jeho určením je především plnění bojových a speciálních úkolů, a to nejen při bezprostředním ohrožení státu. Prapor disponuje moderní technikou a výzbrojí, ke které patří KBVP Pandur II v různých modifikacích. Minometná baterie, která je vyzbrojena 120 mm minomety na vozidlech T-815-7 PRAM. Zároveň odstřelovači a průzkumná četa jsou schopni výsadku. Vojáci musí zvládat prvky bojového umění Musado, slaňování,

horolezectví, překonávání překážek, přesuny na velké vzdálenosti a boje, jak v jednotlivcích, tak ve skupinách v neznámém terénu. [7]

1.2.3 42. Mechanizovaný prapor Tábor

Prapor vznikl transformací Armády České republiky v roce 1994. Stejně jako 41. Mechanizovaný prapor Žatec, procházel velkým vývojem a různými názvy. Poslední změnu zažil prapor v roce 2000, kdy dostal rozkazem prezidenta České republiky doplňující název „Svatováclavský“. Výzbrojí a nároky na vojáky, se prapor, alespoň z veřejně dostupných informací příliš neliší od výzbroje a nároků 41. Mechanizovaného praporu Žatec. Tento prapor byl nasazen v zahraničních misích a při cvičeních armád NATO. [8]

1.2.4 44. Lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec

44. Lehký motorizovaný prapor v Jindřichově Hradci vznikl 1. dubna 2008. V jeho struktuře se nachází družstvo odstřelovačů, průzkumná četa, obvaziště a četa chemické ochrany. Struktura se podle oficiálních internetových stránek 44. lehkého motorizovaného praporu [9] měla v roce 2020 změnit. Prapor plní úkoly, jak na území České republiky, tak i mimo něj. Pokud se jedná o ČR, tak je prapor například nasazován k záchranným a likvidačním pracím v rámci IZS, na posílení dekontaminačních míst, zařizuje výstavbu materiální základny humanitární pomoci, nebo dokáže posílit Policii ČR. Mimo území ČR může být nasazen v rámci vojenských i nevojenských operací při respektování vlastní mobility, palebné síly a stupně ochrany, nebo být nasazen v operacích, jako celek nebo po pěších rotách a dále také jako ochranná jednotka míst velení, doprovodů konvojů a zabezpečení humanitárních základen. Pěší roty a mechanizovaná rota jsou hlavní bojovou silou praporu. Plní úkoly v extrémních klimatických podmínkách, nebo v jakoukoliv roční dobu a to za každého počasí. Hlavními dopravními prostředky příslušníků praporu jsou pancéřové vozy LOV IVECO, vozy Tatra 810 a vozidla LRD 110 Defender. [9]

1.3 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany

Jedná se o specializovaný útvar Armády České republiky, který je jediným svého druhu v České republice. Tento pluk provádí biologické a chemické průzkumy na našem území, informuje v případě výskytu toxických a radioaktivních látek a monitoruje možný výskyt použití zbraní hromadného ničení. Dále se všichni příslušníci specializují na první pomoc v případě podpory zdravotnických orgánů a provádí zejména dekontaminaci míst a hygienické očištění zasažených osob. [10]

Dnešní 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany se nachází v Liberci. Zase, jako u ostatních armádních útvarů, tento pluk procházel reorganizací během budování Armády České republiky, respektive by se dalo říct, že je to aktuální bojový útvar, který měl od roku 1919 spoustu předchůdců, kteří reagovali v té době na aktuální hrozby, jak první, tak druhé světové války. Dnes tento pluk patří mezi nejuznávanější svého druhu na světě, školí cizí armády (například Indie a Izrael) a zároveň přispívá k obraně státu organizací vzdělávacích a školících aktivit ve prospěch civilní veřejnosti. [10]

Co se historie týče, tak základy dnešního 31. pluku tvořil v roce 1921 Ústav pro plynovou službu v Olomouci. Tenkrát používala československá armáda plynové masky z první světové války, francouzské, německé a britské výroby. V roce 1923 začala československá armáda používat masky československé výroby „Horák Praha“. Celkem se jednalo o 170 000 kusů. Až do roku 1945, kdy byly svrženy Spojenými státy Americkými atomové bomby na japonská města Nagasaki a Hirošimu, se chemická jednotka československé armády reorganizovala a měnila s přirozeným vývojem chemických zbraní. Tato událost zaznamenala velkou předzvěst ve zbrojení a ochraně proti zbraním hromadného ničení a udála tak nový směr v ochraně státu. Od roku 1945 útvar procházel velkou reorganizací a změnami názvu, z kterých bylo poznat, že ochrana před chemickými a biologickými útoky byla v té době aktuální. Jistě tomu přispěla i „Studená válka“. V roce 1989 se začaly používat masky typu M10m, které umožňovaly připojení soustavy pro pití a zároveň se začaly používat speciální masky typu ŠR-1 i ŠR-2, které byly určené pro osoby, které měly poranění na hlavě. [10]

1.4 Útvar rychlého nasazení

Je útvar s celostátní působností. Poprvé vznikl v roce 1981 a byl tak součástí Sboru národní bezpečnosti. Důvod ke vzniku toho to útvaru byl světový nárůst teroristických útoků a únosů letadel. Po roce 1989 se začal měnit výcvikový modul útvaru a získal tak nové zařazení. Jeho činnost spočívala v provádění zákroků při zadržování rukojmích, únosech osob a dopravních prostředků a proti nebezpečným pachatelům, respektive proti organizovanému zločinu. [11]

Dnes je Útvar rychlého nasazení, známý také pod pojmem URNA v České republice nejuznávanějším policejním zásahovým útvarem. Účastní se velkých pravidelných cvičení, do kterých je zařazena i veřejnost a útvar tak může zkoušet postup při osvobození rukojmích od aktivního střelce, nebo potenciálního útoku v metru. Pokud osoba, která spáchá protiprávní čin má legálně drženou zbraň, může si být jistá, že si pro ni nepřijde detektiv, který má v jedné ruce koblihu a v druhé kávu, tak jak to vidíme televizních seriálech, ale někdy mezi nocí a ránem k němu vtrhne Útvar rychlého nasazení, protože je vycvičen na situace, kdy osoba, kterou má zadržet je majitelem zbraně s kterou umí zacházet. Jako příklad lze použít kauzu takzvaného „Berdychova gangu“, kdy pro všechny jeho odsouzené členy, přišel brzy ráno Útvar rychlého nasazení. Zde, mimo jiné, stačilo také podezření, že pravděpodobně drží nebo nosí zbraně, a proto vše zajišťoval právě tento útvar. Stejně podměnky přijala i vězeňská služba, která když procházela s předvolanými podzemním tunelem do pankrácké věznice, byli k jednomu členu gangu přiděleni dva maskovaní příslušníci vězeňské služby s dlouhými zbraněmi a psovodem. Další opatření v této kauze věnoval i soud, který měl pro jistotu hned čtyři soudce, kdyby z jakýchkoliv důvodů, některý nemohl vykonávat svou činnost. Zde je tedy jasné, že přesto že nikdo nebyl v této kauze odsouzen za vraždu, byla použita přísná opatření, mezi které patřil právě zásah Útvaru rychlého nasazení, a to i kvůli podezření, že by zadržované osoby mohly nosit u sebe zbraně. V roce 2018 mezi veřejné známou výzbroj útvaru patřil samopal vzor 61 Škorpion, samopal vzor 58 a odstřelovací puška SVDN-1 Dragunov včetně dvou různých druhů pistolí. Mezi speciální zbraně patřila puška vzor 54 upravená podle požadavků odstřelovačů, brokovnice a vrhač granátů RV 85. Další detailnější přezbrojení útvaru popíšu později v kapitole „Policejní odstřelovač“. O vyslání útvaru rozhoduje dosahový důstojník za policejní prezídium [12]

Zároveň je nutné zmínit, že URNA je protiteroristický útvar, který je jediným svého druhu v České republice a jehož odstřelovači vyhrávají zlaté medaile po celém světě. Působí také v zahraničí, kde chrání ambasády, velvyslanectví a V. I. P. osoby. Zajímavostí je, že k akcím

na které je tento útvar nasazen, se používají k jejich přesunu ve větším počtu případů vojenské vrtulníky, a to kvůli počtu členů a velikosti jejich výbavy. Legislativně je URNA jediný útvar v České republice, který může legálně střílet z vrtulníku a proto je jejich výcvik pravděpodobně nejnáročnější a nejefektivnější ze všech zásahových jednotek v ČR. Protože se jejich výcviky provádějí prakticky denně a nemohou tak příslušníci věnovat dostatek času svému osobnímu životu, jedná se tím o skutečné profesionály, kteří žijí pro službu České republice.¹

1.5 Pyrotechnická služba

Jako všechny útvary i pyrotechnická služba prošla během let od svého založení spoustou reorganizací. Má však zajímavou historii, protože vznikla před druhou světovou válkou v Praze roku 1939. V této době byla pyrotechnická služba pod vedením podplukovníka Františka Nezdary a příslušníkem skupiny Antonína Dlouhého. Pyrotechnická skupina se zaměřovala na likvidaci výbušných předmětů, kontrolu skladů s výbušninami a spolupracovala při vyšetřování u případů, kde bylo podezření, že byla výbušnina použita. V roce 1941 odešel podplukovník František Nezdara do výslužby a vedení pyrotechnické skupiny převzal RNDr. Miloš Jašek. Pyrotechnická skupina se zapojila během druhé světové války do odbojové činnosti tím, že působila v odbojové skupině Blaník, která shromažďovala munici, zbraně a nevybuchlé výbušniny, které měly být použity proti Československu a zajišťovala tak hrdinně materiál pro další odbojové organizace, které jej používaly proti okupantům a při osvobozovacích akcích. Za tuto činnost byl RNDr. Miloš Jašek popraven gestapem v roce 1944. Policejní pyrotechnici zcizovali trhaviny, které jim německé úřady dávaly ke zničení včetně náplní leteckých pum, aby je pak dále mohli používat právě proti okupantům ve druhé světové válce [13].

Z této historie lze poznat, že se jednalo o hrdinský a úspěšný odboj, který se podílel na osvobození Československa od německé okupace. Zároveň to dokazují i čísla, která ukazují likvidaci následků spojeneckých náletů na Prahu roku 1945, kdy vyhledali a zničili: 278 zápalných leteckých pum IN, 4 zápalné letecké pumy INC 30 LB, 177 různých tříštivých leteckých pum a 33 trhavých pum GP 250–1000 LB.“ [13]

---

¹ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

Až do roku 1993 docházelo k reorganizování a rozšiřování pyrotechnické skupiny hlavně z důvodu, že v tehdejší Československu byla spousta nevybuchlé munice, a proto muselo Československo na takovouto situaci reagovat podle potřeby. Teprve v roce 1993 vzniká Pyrotechnický odbor Ochranné služby Policie ČR a je tak oficiálně pod vedením Policie ČR. Od této doby se pyrotechnický odbor začal pořádně rozvíjet a v roce 2000 byl zahájen nepřetržitý výkon pyrotechnické služby. V roce 2009 se pyrotechnický odbor přejmenoval na název, který nese dodnes, na Pyrotechnickou službu Policie ČR. Těžko si dnes představit, že by výkon pyrotechnické služby nebyl nepřetržitý. Vzhledem k situaci ve světě a hlavně po 11. září, kdy svět začal zbrojit a uvědomil si, že není tak bezpečno, jak se zdálo, se význam pyrotechnické služby mnohonásobně zvyšoval. Dnes už na letištích, nebo na veřejných akcích, není prakticky možné, aby se tam nepodílela pyrotechnická služba na zajišťování bezpečnosti. Svědčí o tom i bezpečnostní situace v ČR, kde byla vyžadována přítomnost pyrotechnické služby Policie ČR. [13] „Mezi nejnáročnější bezpečnostní akce bezesporu patřilo zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky, summit představitelů NATO, návštěva prezidenta USA Baracka Obamy v Praze na summitu EU – USA, papežů Jana Pavla II. a Benedikta XVI., předsednictví ČR v Radě EU, opatření po teroristických útocích v USA a Velké Británii, při zajišťování bezpečnosti v rámci MS v ledním hokeji a voleb do zastupitelských sborů; v neposlední řadě rychlé zajištění bezpečnostních opatření souvisejících s návštěvou prezidentů Spojených států amerických a Ruské federace, Baracka Obamy a Dmitrije Medveděva v dubnu 2010.“ [13]

1.6 Letecká služba Policie ČR

Letecká služba Policie ČR je speciální útvar, který pracuje v nepřetržitém režimu. Letecká služba provozuje vrtulníkovou techniku se speciálním policejním, zásahovým a záchranným vybavením. Zároveň je součástí integrovaného záchranného systému. [14]

K roku 2019 má Letecká služba Policie ČR 55 příslušníků a 14 vrtulníků včetně bezpilotních letounů. Jedná se o piloty, techniky a nově o operátory bezpilotních letounů neboli dronů. U tohoto útvaru nejsou pouze příslušníci, nýbrž Letecká služba zaměstnává i občanské zaměstnance, kteří nejsou ve služebním poměru. Zde jde hlavně o zaměstnance, kteří mají na starost logistické zabezpečení, opravy a údržby strojů. Celkem bylo tedy k roku 2019 zaměstnáno 120 lidí, přičemž je cíl, aby na každém pracovišti v České republice (celkem 2) bylo 28 lidí. Mezi vrtulníky Letecké služby patří americký Bell 412 EPi, který byl pořízen z dotací Evropské unie a patří mezi první vrtulníky tohoto typu, který vzlétl v Evropě. Jeho pořizovací

cena byla cca 450 miliónu Kč s DPH a vzlétl poprvé v roce 2016. Tento vrtulník je používán hlavně na policejní a záchranné práce, převáží například záchranné týmy, zásahové týmy (URNA, pokud nepotřebuje k přesunu větší vojenský vrtulník), kynologické týmy a transplantační týmy, nebo inkubátory. Posádky pátrají po pohřešovaných osobách, nebo podnikají průzkumné, zásahové a záchranné lety. Zároveň ale působí na horách při pátracích akcích Horské služby. Co se týče dronů, tak letecká služba díky těmto bezpilotním prostředkům zajišťuje rozpoznávání vozů, terénu, a přenášejí obraz pro zásahové ostatní policejní jednotky, například pro pořádkovou službu, dopravní policii, cizineckou policii a další útvary. Pokud vrtulník musí do vzduchu například, kvůli pátrání po pohřešované osobě, stojí letová hodina (k roku 2019) kolem pěti tisíc korun. Na jednu letovou hodinu musí být nantankováno 180 kg leteckého paliva. [15]

1.7 Ředitelství služby cizinecké Policie ČR

Služba cizinecké policie je velice specializovaná složka Policie České republiky. Jak už vyplývá z názvu, zaměřuje se hlavně na občany cizích států, kteří se zdržují na našem území ať už z důvodu turistiky, žádosti o dlouhodobý pobyt, žádosti o občanství, žádosti o mezinárodní ochranu, ale i na odhalování nelegální migrace a uplatňováním represivní činnosti vůči cizincům na našem území v případě protiprávních činů a přestupků. Jeden z jejich důležitých úkolů je chránit překračování hranic České republiky a hlídat přeshraniční trestnou činnost. Proto mají příslušníci cizinecké policie ve znaku pohraničního hlídacího psa, který symbolizuje jejich službu a činnost kterou poskytují České republice. [16]

Dle mého názoru patří služba cizinecké policie (společně s útvarem rychlého nasazení) mezi nejkvalitnější a nejdůležitější útvary z toho důvodu, že mají skutečně rozsáhlé pole působnosti. Pokud například kdokoliv přijede na pražské letiště, může zde potkat příslušníky pasové kontroly, hlídky mobilního zásahu, příslušníky pyrotechnické služby, nebo odstřelovače. Musíme si zde uvědomit, že příslušníci cizinecké policie nechrání jen hranice České republiky, ale stejně jako pohraniční stráž jiných evropských zemí, chrání hranice Schengenského prostoru, kde se dá cestovat prakticky bez dokladu. Je důležité mít na paměti, že pražské letiště v roce 2019 odbavilo přibližně 18 miliónu cestujících, tolik lidí prošlo za jediný rok bezpečnostní kontrolou, pasovou kontrolou, pohybovalo se se svým doprovodem při odletu a příletu po veřejných halách a parkovištích. V historii už se světová letiště stala několikrát terčem útoků, nebo vstupní branou infiltrace nepřítele při okupacích. Zároveň jsou letiště symbolickým místem, kde se odbavují státní aerolinky mnoha cizích zemí. Pokud by

se někdo rozhodl vykonat protiprávní čin na jakémkoliv mezinárodním letišti, dokázal by získat potřebný materiál k útoku, aby o něm nevěděl tajné služby a prošel by přes bezpečnostní opatření daného státu až k cílovému místu na letišti, mohli bychom klidně předpokládat, že symbolika bude v konečné fázi hrát veliký význam, a tak by útok klidně mohl přijít při odbavování, nebo bezpečností kontrole na konkrétní let. V roce 2019 se na pražském letišti odbavovaly linky do Kanady, Spojených států Amerických, Izraele, Spojených arabských Emirátů, Turecka, Ruské federace, Číny, a spousty jiných destinací. Všechny tyto destinace, nebo spíše jejich domácí aerolinky jsou symbolem těchto zemí, a proto je důležité mít vysokou úroveň bezpečnosti na letišti, kterou u nás zajišťují mimo jiné právě příslušníci cizinecké policie.

2 Odstřelovači

V 1. světové válce bylo dle americké studie vystřeleno průměrně 7000 puškových nábojů pro usmrcení jednoho vojáka. Ve válce ve Vietnamu toto číslo stouplu na průměrnou hodnotu 25 000 puškových nábojů na usmrcení jednoho vojáka. Dnešnímu profesionálně vycvičenému odstřelovači stačí průměrně 1, 3 výstřelu na stejný úkol. [17]

Sniper pochází z anglického slova „Snipe“ což v překladu znamená Sluka. Sluka je pták, který není velikých rozměrů, k tomu se vyskytuje v blízkosti bažin a břehů, je rychlý a neustále na pozoru, takže není jednoduché takovou Sluku ulovit, aniž by bylo zapotřebí zbraně. Tento „sport“ se stal v Indii u britských vojáků v minulosti velice populární, takže zdatný lovec, který dokázal lovit sluky, byl právem označován jako „Sniper“. [18]

2.1 Fenomenologie a etiologie

Etiologie, tedy věcná i formální a jazyková představa o věci vyznačené rozsahem a obsahem slova „odstřelovač“, či „ostřelovač“ není v českém jazyce složitá. Je to český pojem, představující člověka, který 1) střílí velmi přesně, 2) na delší vzdálenost 3) na důležitý cíl, tedy účinněji a zpravidla sofistikovaněji, než je obvyklé pro standardní užití běžné střelné zbraně. Překlad tohoto slova do angličtiny „sniper“ navíc nikomu nejen nečiní interpretační potíže, ale naopak význam českého slova „odstřelovač“ upřesňuje. Fenomenologie, je oblast lidského bádání, zabývající se tím, jaké jevy představuje určitý pojem, tedy čím je jev „odstřelovač“ fakticky (skutkově) vyznačen. Filozofové nahlíží fenomenologii mnohem složitěji. Na území České republiky představuje jev „odstřelovač“ zpravidla člověka-vojáka, či policistu, dobře maskovaného, který je schopen na velkou vzdálenost zasáhnout cíl ze střelné dlouhé zbraně. Podstatou jevu je to, že cílem „odstřelovače“ je zpravidla nepřátelský voják vyšší hodnosti, neživý cíl, či terorista. Pod jevem „odstřelovač“ je nutno si představit i bezpilotní dron, či samočinné zařízení. Uživatelé českého jazyka používají jak pojem „odstřelovač“, tak i pojem „ostřelovač“. V literatuře Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR jsem našel, že „ostřelovač“ je spíše ten, kdo někoho, nebo něco ostřeluje, tedy střílí z dálky a ohrožuje cíl palbou, kde přesný zásah se nemusí předpokládat. Naopak „odstřelovač“ své cíle likviduje, zpravidla jedním, přesně mířeným výstřelem. Na webu pravopisne.cz [19] se uvádí, že obě jazykové verze jsou správně. Slovník spisovného jazyka českého uvádí, že slovo „odstřelovač“, je vojenský termín-střelec (z pušky) určený k odstřelování významných nepřátelských cílů. Ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost se uvádí pojem „odstřelit“ do souvislosti s odstřelem zvířete, či skály, zatímco „ostřelovat“ dává do souvislosti

se střelením na někoho, nebo na něco z dálky, například ostřelovat město. Zákon o střelných zbraních a střelivu v oblasti přílohy o vymezení druhu zbraní a střeliva (bod 19) používá větu: „Lovecká zbraň je střelná zbraň, určená k lovu zvěře odstřelem podle zákona o myslivosti“. Protože obojí, jak „odstřelovač“ i „ostřelovač“ je správně, přidržím se v této práci jednotně pojmu „odstřelovač“, protože si myslím, že je to výstižnější slovo k tomu, o čem moje práce pojednává. [20], [21], [22], [23]

2.2 Historie

Jako jedni z prvních odstřelovačů, by se dali označit lučištníci, kteří používali luk jako vyrobenou mechanickou zbraň k boji, nebo lovu na nekontaktní vzdálenost.

Počátky lukostřelby sahají až do doby kamenné, kdy nejstarším důkazem o existenci luku jsou nálezy pozůstatků v jihoafrické jeskyni Sibudu. [24]

Už ve 12. století si církev uvědomovala následky střelby z mechanické zbraně, kdy střelba z kuše vyrovnávala rozdíl mezi prostým a vznešeným, nebo chudým a bohatým. I obyčejný chudý člověk mohl za pomoci kuše zavraždit silného a bohatého člena církve, aniž by vždy mohl být dopaden. Proto církev přijala zákaz používání této zbraně a zároveň byla kuše označena jako zbraň, která odporuje Bohu. Přesto však ji povolila používat proti nevěřícím. Z toho lze poznat že samotný účinek, stejně jako psychologický účinek z odstřelování na dálku, kdy si nikdo nemůže být jistý, že zrovna není na mušce střelce, byl už v té době opravdu veliký. [18]

Po mechanických zbraních začaly přicházet na řadu střelné zbraně, které byly vyráběny pro střelbu na velkou vzdálenost. Mezi první patřily muškety, které ze začátku nesplňovaly požadovaný účinek. První problém byl v rovných hlavních, které nedokážou zpřesnit letící střelu a druhým problémem byla iniciace, která zapříčinila, že střela neopustila hlaveň ihned po stisknutí spouště. Na začátku se k iniciaci používaly doutňákové zámky u kterých chvíli trvalo, než došlo k výstřelu. Z dnešního pohledu je taková metoda pro odstřelovače nemyslitelná, avšak už tenkrát si tento problém začali výrobci zbraní uvědomovat a vyvinuli kolečkové a poté i křesadlové zámky. Kolečkový zámeček byl v té době náročný na výrobu, a proto byl také značně drahý, takže k vyzbrojení celé armády z finančních důvodů nikdy nedošlo. Křesadlový zámeček byl levnější a méně náročný na výrobu, přesto však nedokázal plně odstranit nedostatky pro přesnou střelbu na rychlou a dlouhou vzdálenost. Avšak na počátku 18. století přišel velký průlom v konstrukci zbraní. Američtí lukostřelci totiž věděli, že

vystřelený šíp, který má za letu rotaci, nejen že doletí mnohem dál, ale také má lepší pravděpodobnost zásahu a nedochází k tak velkému rozptylu jako u šípů bez rotace. A na tomto základě v Pensylvánii američtí puškaři, pocházející z Německa vyvinuli průlomovou takzvanou kentuckou pušku. Tato puška měla drážkovaný vývrt hlavně a nabíjela se tak, že do ní byla vložena kulička z měkkého olova, která byla zabalena v kusu plátna a která při výstřelu dala střele rotaci. [18]

Z kentuckých pušek bylo možné střílet na vzdálenost 100 až 150 metrů, respektive na takovou vzdálenost, kdy lovec viděl zvěř, na kterou chtěl vystřelit. Velkým průlomem tak byla nová puška, která vznikla z původního modelu kentucké pušky a která měla perkusní zámek a drážkový vývrt hlavně. Jmenovala se Enfield P53. Ve stejné době došlo i k vývoji samotné střely. Armádní kapitán Claude-Etienne Minié vynalezl střelu, která měla podlouhlý tvar, do které byl vložen železný kalíšek. Nejednalo se tak už o olověnou kuličku, ale náboj, který tenkrát svým tvarem napodoboval dnešní náboje. Takový „náboj“ byl o dost lépe utěsněný ve vývrtu hlavně a prachové plyny, které byly utěsněny za nábojem pak dodaly střele potřebnou rotaci a zapříčinily, že dostřel byl až 800 metrů. To byl v britské armádě veliký převrat a každý, kdo disponoval touto puškou tak mohl být označován za odstřelovače. [18] Přestože v té době nebyly puškohledy, které jsou dnes, mohl takový dobře trefený výstřel znamenat obrovský psychologický dopad na nepřátelskou armádu. To se přesně stalo v roce 1864 v bitvě u Spotsylvania ve válce Severu proti Jihu. Podle očitých svědků bylo na vzdálenost cca 800 metrů zastřelo hned několik vojáků Unie, kteří se snažili ukrýt před palbou vojáků nepřítele, aniž by věděli, kdo na ně střílí. Pravděpodobně neznámější obětí se stal generál John Sedgwick, který během bitvy měl proslov ke svým vojákům a který jim vyčítal, že na takovou vzdálenost nepřítel nikdy nemůže nikoho zasáhnout. Během svého proslovu k ukrývajícím se vojákům byl zastřelen z pušky seržanta Gracea ze 4. pěšího pluku státu Georgia, který byl od svého cíle údajně vzdálený 730 metrů. Podle historiků se jednalo o zlomový moment v celé válce, který způsobil zpomalení postupu Unijních vojáků. [18]

V první světové válce se začali poprvé značně využívat odstřelovači. Německá armáda na nich postavila základní kámen v boji proti příslušníkům Velké Británie. Toho si začala všímat Britská zpravodajská služba, když zjistila vysoký výskyt zranění v horní oblasti těla, přesněji řečeno na hlavě a ramenech. Z toho začalo být patrné, že Němečtí vojáci začali používat zbraně, které dokáží přesně mířit a že se snaží o zabití protivníka na co nejmenší počet zásahů. Vše se potvrdilo, když se zjistilo, že se v německé armádě vyskytují v první linii organizované skupiny lovců, kteří byli vyzbrojeni upravenými loveckými puškami se

speciálními SmK náboji a zaměřovacími dalekohledy. Zaměřovací dalekohledy se v Německu tenkrát vyráběly a patřily ke světové špičce, takže tento potenciál dokázaly využít a díky tomu stály u zrodu moderních odstřelovačů. Díky těmto speciálním dalekohledům, které byly dodávány na lovecké pušky, dokázal střelec vystřelit přesný výstřel na vzdálenost 300 metrů. Protože se nejednalo o levnou záležitost, byly tyto dalekohledy přiřazovány pouze nejlepším střelcům. Aby německá armáda zamezila plýtvání drahých speciálně upravených nábojů SmK a zároveň zvýšila efektivitu jejich výstřelu, vydala k nim příručku, kde bylo popsáno, jak má odstřelovač fungovat na bojišti a která dokazuje, že německá armáda měla v první světové válce moderní odstřelovače. Měli se pohybovat samostatně, podporovat skupiny vojáků informacemi, které získali dalekohledem, každý výstřel si zapisovat do odstřelovačského deníku a upravovat tak zbraň, nebo míření na cíl za jiných přírodních, nebo bojových podmínek. Zároveň odstřelovače nechali pracovat v noci a to právě díky jejich speciální výbavě. [18]

Přesto však největší průlom v použití odstřelovačů nepřišel v první světové válce, ale v roce 1939, kdy Rudá armáda napadla Finsko a začala takzvanou „Zimní válku“. Na finské straně padlo orientačně 25 000 vojáků, zatímco vojáků Rudé armády bylo zabito orientačně kolem jednoho miliónu. [17], [18]

Podle historika Douga Bowsera konec této zimní války zhodnotil jeden sovětský generál takto: *„Dobyli jsme území o rozloze 22 000 čtverečních mil. To stačí tak nato, abychom měli kde pohřbít naše padlé“*. [18]

Finové si velice dobře uvědomovali význam odstřelovačů v této válce. Přesila Rudé armády byla tak ohromná, že byla těžko představitelná jejich prohra. Rusové však postupovali hustými lesy Karélie, a protože neznali terén tak dobře jako finští lovci, stali se tak finští odstřelovači klíčovými pro celou „Zimní válku“. Ruská armáda sice válku vyhrála, ale dokázala zabrat pouze jižní Karélii a pak už nekladla žádné nároky na získání dalšího území, kam se díky finským odstřelovačům nemohla dostat. Za to, že finští odstřelovači byli v „Zimní válce“ tak úspěšní, svědčí pravděpodobně fakt, že na rozdíl od jiných lovců, které armády využívali a kteří při lovení používali brokové náboje, finští lovci používali náboje kulové. Ve Finsku se totiž nejvíce lovila Kajka. Je to pták, který vypadá jako kachna a který má drahé peří, takže ho nešlo zastřelit broky, které mají velký rozptyl, ale museli ho zastřelit jednou ranou, a ještě ke všemu museli mířit tak, aby jeho drahocenné peří nepoškodili. Tato zkušenost z lovectví v kombinaci se znalostí terénu a drsných přírodních podmínek, dala pravděpodobně Finsku v boji takovou výhodu, že z něj dokázalo ubránit většinu svého

území, přičemž poměr padlých byl ve prospěchu Finů orientačně 1 ku 40. Od této doby byli odstřelovači považováni za mocnou zbraň armády a začínaly vznikat jejich speciální výcviky. Mezi nejznámější odstřelovače „Zimní války“ a i ve světě se stali Finové Suko Kollka a Simo Häyhä, o kterém panuje představa, že je jediný, kdo měl oficiálně zapsaných 505 úspěšných zásahů. [17], [18]

2.3 Simo Häyhä

Statistiky potvrzených zásahů mezi odstřelovači se ve spoustě elektronických člancích, odborné literatuře a diskuzích na internetu liší. Prakticky všechny tabulky jsou odlišné a nelze s jistotou tvrdit, který odstřelovač má kolik potvrzených zásahů. Jediná osoba, která se velice často vyskytuje jako odstřelovač s největším počtem potvrzených zásahů, nebo nejlepší odstřelovač až do současnosti je finský Simo Häyhä, přezdívaný „White Dead“, v překladu „Bílá Smrt“. [17]

Je to jediné jméno, u kterého se uvádí více než 500 potvrzených zásahů a které se vyskytuje v tabulkách na prvním místě. [18] Americký elektronický magazín Military.com [25] uvádí, že Simo Häyhä také vévodí jejich tabulkám s počtem potvrzených zásahů 505. [25] Mezi další zdroje, které uvádí jméno Simo Häyhä, jako nejlepšího odstřelovače, jsou například webové stránky „INSIDER“ [26], „WE ARE THE MIGHTY“ [27], nebo „OWLCATION“. [28]

Simo Häyhä se narodil 17. prosince 1905. Vyrůstal v malé osadě Kiiskinen v okrese Rautjärvi. Toto území bylo historickou oblastí Finska v Kalérii a dnes je součástí Ruska. [17] Kalérii ztratili Finové v takzvané „Zimní válce“, ve které se Simo Häyhä vyznamenal a která ho proslavila jak mezi spojenci, tak i mezi nepřáteli. Simo se dožil 96 let a zemřel 1. dubna 2002 v Ústavu pro válečné invalidy ve městě Hamina. [17]

V knize „Bílý odstřelovač“ [17], kterou napsal Tapio A. M. Saarelainen, je citát, který autorovi dle jeho slov řekl právě Simo Häyhä: *„Dělal jsem to, co mi řekli, a dělal jsem to, jak nejlépe jsem dovedl. Kdybychom to tehdy nedělali všichni, tak by dnes Finsko nebylo“*. [17]

Podle mého názoru, tato slova přesně vystihují osobnost vojáka, odstřelovače, a především finského vlastence, který bránil svou vlast, Simo Häyhä.

Zároveň podle autora, dosáhl dodnes nikým nepřekonaných 542 úspěšných potvrzených zásahů. Jeho tajemství přesných zásahů při střelbě, vysvětloval slovy, že vždy mířil na „střed viditelné části cíle“. Simo nechápal, proč si zbytečně situaci stěžovat mířením na hlavu, jak

všeobecně panuje mezi odstřelovači. Vysvětluje to tím, že odstřelovač musí mířit a střílet především rychle a přesně. Vždy pečlivě mířil, ale nemarnil čas studováním svého cíle. Střílel rychle, protože věděl, že zamíření na cíl může udržet pouze na krátkou chvíli, poté by přišla únava oka. Zde je dobré připomenout, že „Zimní válka“ probíhala v teplotách dosahujících -20 až -40 stupňů Celsia. Také vhodně poznamenal, že hlava je pro zasažení velmi nevhodný cíl, protože se otáčí a pohybuje rychleji než trup těla, a proto je tak vyšší pravděpodobnost, že střela mine. Simo si také velice dobře uvědomoval pro odstřelovače zásadní věc, a to, že pokud netrefí cíl, ukáže tak svoji polohu, kde se přibližně vyskytuje. Proto v „Zimní válce“ používali na nepřítel figuríny osob, které ukrytí vojáci zdvihali nad sebe, aby je po těchto figurínách odstřelovači nepřátel stříleli. Tím prozradili svou polohu a připravení odstřelovači pak měli přehled o tom, kde se vyskytují nepřátelští odstřelovači. Simo zároveň popisuje jeden příběh z počátku února roku 1940, který vystihuje, jakou měli finští odstřelovači ve válce proti Sovětům pověst. [17]

Simo a jeho kolega desátník Malmi, vystopovali nepřítel, potichu se plížili lesem a vytvořili si pozorovací místo cca 150 metrů od úkrytu Sovětů. V pozorovacím místě strávili celý den a zabili 19 vojáků, aniž by nepřítel věděl, odkud chodila střelba. Zároveň nikoho nevyslali na výzvědy, protože pověst finských odstřelovačů v boji byla ohromná. [17]

V tomto krátkém příspěvku o Simo Häyhä je dle mého názoru nutné si uvědomit, že statistiky, nebo označení nejlepší střelec, nelze brát se stoprocentní přesností. Simo byl určitě vynikající odstřelovač a vlastenec, který bránil svou zemi, přesto však byl nasazen do boje v době, kdy musel denně eliminovat své nepřátele a kdy tak tento počet, nelze srovnávat s jinými odstřelovači, kteří byli ve službě na jiném místě v jinou dobu. I odstřelovač, který nemusí být vedený v tabulkách zásahů, by mohl být díky svým vlastnostem hodnocen jako nejlepší, aniž by se o tom veřejnost měla možnost kdy přesvědčit.

2.4 Moderní odstřelovači

Po útoku na americká obchodní centra dvojčata 11. září 2001, došlo k velkým změnám v bezpečnosti. To se týká samozřejmě i odstřelovačů při válečných operacích. Přes všechny moderní vývoj, je podle majora Johna L. Plastera (autor knihy *Ultimate sniper*) stále platná příručka, kterou vydala německá armáda po druhé světové válce pro své odstřelovače, v které jsou popsány rady pro odstřelovače v boji. Jako příklad z příručky lze uvést, aby střelec nikdy neodkládal svou zbraň, naučil se perfektně odhadovat vzdálenost, nebo že nejdůležitější je maskování a potom střelba. [29]

2.5 Odstřelování za letu

Ještě předtím, než se začaly využívat drony k odstřelování, by se dalo říct, že začátek odstřelování ze vzduchu se oficiálně představil v roce 1993 v Somálsku, kde se odstřelovači snažili zastřelit Osmonda Attu, jedoucího v autě přímo z letícího vrtulníku příslušníků bojové jednotky Delta Force. Tento způsob se označuje zkratkou AVI, neboli Aerial Vehicle Interdiction (střelba odstřelovače z vrtulníku). Ve filmu Černý jestřáb sestřelen z roku 2001, který režíroval Ridley Scott [29], byla akční scéna, která nebyla natočena podle skutečné události, přesto však staví na skutečných základech. Ve filmu sice odstřelovač z týmu Delta Force zasáhl několika výstřely z pušky M14 motor Attova terénního vozu. Avšak ve skutečnosti se na Attovo auto snášela kulometná palba, včetně odstřelovačů, kteří se snažili Attu smrtelně zasáhnout. Tato akce se sice nezdařila, ale Atta se po tomto úniku nedokázal schovat tak, aby nemohl být vystopován a tým Delta Force ho zadržel v nedalekém domě. Přesto však tato akce ukázala, jak je odstřelování z letícího vrtulníku účinné, protože takový cíl nemá chvíli klid soustředit se na jízdu, nebo cokoliv co právě dělá, protože útočník je stále na dosah. Po této akci se odstřelování z letícího objektu (vrtulníku, dronu) začalo praktikovat. [29]

V roce 2017 se Izraelská armáda uchýlila k revolučnímu kroku a začala využívat drony TIKAD se speciálním systémem, které nosí odstřelovací pušku, nebo granátomet a umí ho za letu používat. V minulosti se vyskytovaly u podobných pokusů problémy se zpětným rázem. Tento dron ale obsahuje speciální robotický závěs, kterým ho dokáže díky systému kompenzovat a tím ho minimalizovat. [30]

U nás odstřelovači používají drony zatím jen k monitoringu a získávání informací o místě zásahu. Přesto však to nejsou odstřelovači, kteří drony ovládají ale na jejich vyžádání přijede speciální tým PČR, který má tyto drony k dispozici a je na tyto akce vycvičen. Dále sbírají informace ještě před samotným zásahem, který se plánuje dlouho dopředu. Jediný, kdo v ČR může provádět střelbu z vrtulníku je Útvar rychlého nasazení.²

---

² Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

2.6 Vojenští a policejní odstřelovači

Vojenští a policejní odstřelovači jsou osoby, které mají spoustu zkušeností, ovládají vědní obory, díky kterým dokážou vypočítat dráhu letu, nebo mířit tak, aby na vzdálenost jednoho kilometru dokázali zasáhnout cíl. Mají ve svých rukou život lidí, které mají na mušce a ve zlomku sekundy je mohou usmrtit, přičemž jiným tak životy zachránit. Proto musí být vojenští a policejní odstřelovači všestranní a musejí projít náročným výcvikem, při kterém dokáží zachraňovat nejen životy jiných osob, ale i ty své a k tomu musejí umět sbírat informace a vyhodnocovat je tak, aby jejich tým měl z nich užitek, musejí si umět všimnout věcí a nepatrných detailů, umět rychle vytvořit úkryt a ještě rychleji po něm zahladit stopy. V neposlední řadě jsou to ti, které už nikdo nejistí a kteří zároveň musejí mít důvěru svého týmu, ať už se jedná o ozbrojené příslušníky, nebo příslušníky, kteří pracují v civilu v operativě a odstřelovač jim kryje záda. [31]

Jak vojenský, tak i policejní odstřelovač by měl o střelbě vědět prakticky všechno, protože se mu to v průběhu času vrátí i s úroky. Je spousta informací, které odstřelovači potřebují znát, o kterých široká veřejnost při sledování akčních filmů nemá ani potuchy. Například proč jedna střela je výkonnější, než střela jiná a podrží si na větší vzdálenost vyšší rychlost, přestože je těžší a na ústí pomalejší. Co udělá střela, která zasáhne sklo, proč je nerezová ocel lepší na hlavě, jaké změny nadmořské výšky ovlivňují přesnost zásahu a co se přesně stane, nebo kde se bere číslo korigující vzdálenost při střelbě do kopce. [31]

Přes to všechno a jejich veškerý výcvik si mohou odstřelovači dovolit luxus, který jim práci usnadní. Mohou používat dvojnožky při střelbě, opěrky pažby, nebo speciální zaměřovací dalekohled, či mobilní aplikace, které odhadují vzdálenost. Je nutné si uvědomit, že práce policejního a vojenského odstřelovače není sport, kde jsou jasně definovaná pravidla, ale že odstřelovač si musí být stoprocentně jistý, že jeho výstřel bude rychlý a správný. [31]

Vojenský odstřelovač střílí zpravidla na dlouhé vzdálenosti oproti policejnímu. Používá speciální munici, která je vyráběná do otevřeného prostoru, tudíž má větší ráži a je průbojná, nebo průbojně zápalná. Dokáže tedy prostřelit například pancíř, a protože není vždy potřeba přesného zásahu, tak platí u vojenských odstřelovačů rčení „Dobře zranit je lepší, než zabít“. Pokud vojenský odstřelovač zraní nepřítele, pak zaměstná jeho kolegy a vyřadí tím část bojeschopné jednotky. Jejich psychologický účinek je proto ohromný. Policejní odstřelovač zase střílí na kratší vzdálenosti a na menší cíle a musí počítat s termální a dopadovou balistikou, aby se střela neodrazila, nebo nezranila, či nezabila někoho v okolí jeho cíle. Musí tak

správně předpokládat, co se nachází za cílem, nebo v jeho okolí. Přes tyto hlavní rozdíly se boj ať už vojenský, či policejní stahuje do měst a nároky na oba odstřelovače začínají být podobné. Stejně, jako vojenský odstřelovač může vykonávat službu v misi ve městě, kde střílí na krátké vzdálenosti, tak policejní odstřelovač, který zasahuje na letišti, zase může mířit na cíl z velké vzdálenosti, protože v okolí vzletové a přistávací dráhy a pojezdových drah je jasně definovaná nejbližší vzdálenost přilehlých objektů.³

2.6.1 Zbraně vojenských odstřelovačů

Vojenští odstřelovači americké námořní pěchoty mají k dispozici speciálně konstruované zbraně, nebo lépe řečeno zbraňové systémy. Zde bych rád zmínil dva nejpoužívanější zbraňové systémy v USA. První se jmenuje M40A1, který má ráži 7, 62 milimetrů a druhým je M24 SWS, kde zkratka SWS značí Sniper Wapon System. M40A1 vznikl za pomoci speciálně proškolených odborníků v Quanticu, kteří tuto zbraň vytvořili z předchozích verzí a úprav jiných zbraní u americké námořní pěchoty. Původně se jednalo o pušku M40, která byla na základě stížností a podnětů přetvořena na výše zmíněnou M40A1. Ze starého modelu zůstalo jen pár starých dílů, a proto jiné byly pro tuto pušku speciálně vyrobeny. Nejdůležitějším požadavkem však bylo zvýšení odolnosti systému a přesnost střelby na 1,5 MOA, neboli 1,5 úhlové minuty a to při střelbě na vzdálenost 546 a 910 metrů, což tvoří přibližně rozptyl o rozsahu 230 a 305 milimetrů. Testování proběhlo při třiceti výstřelech na každou vzdálenost. Protože kontrolu nad celým zbraňovým systémem měla technická správa z Quanticu, znamenalo to, že mohla lépe vyrábět díly, nebo přizpůsobovat zbraň neustálým požadavkům vojáků, pro které byl zbraňový systém speciálně vyvíjen a mohl tak být dále zdokonalován. Jako příklad lze uvést podnět z Vietnamské války, kdy odstřelovači měli požadavek na lehčí sportovní pažby, s kterými se na bojišti dobře pohybovalo. To, že jsou ve výstrojních skladech dodnes značí kvalitu, s jakou byly vyráběny ve stejném místě, kde se vyráběl celý zbraňový systém. [31]

Odstřelovač, přestože musí znát svoji zbraň do posledního šroubku, nemůže si dovolit na ní provádět velké změny, nebo opravy zbraně. Každý takový zbraňový systém M40A1, který má jen sebemenší vadu, je posílán do Texasu, kde zbraň kompletně rozeberou a opraví, nebo pošlou zcela novou. Odstřelovací puška se může použít třeba jen párkrát za službu v reálné

---

³ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

akci, a proto musí být stále funkční, respektive nikdy nesmí selhat. Jediná autorizovaná úprava, která je odstřelovačům povolena, je provedení kamufláže. Originální verze systému M40A1 má lesní kamufláž, která ne vždy může být žádoucí. Například, když jeli odstřelovači do Somálska, Bejrútu Bosny, nebo do Saudské Arábie, natírali si zbraň v pouštních barvách. Taková kamufláž se provádí tak, že se nejprve zakryjí točítka na puškohledu, včetně jeho závěru a celá zbraň se přestříká do požadované barvy. [31]

M24 SWS je velmi úspěšný zbraňový systém. Jeho výroba začala po roce 1985 a ještě před jeho vývojem byly stanoveny požadavky, které musel splňovat. Zde se tedy nejednalo o samotný vývoj zbraňového systému, jako to probíhalo v případě M40A1, ale komise z Fort Braggu připravila takové požadavky, které systém musel splňovat a celý vývoj tak nechaly na zbrojařských firmách a chtěly vidět už hotovou zbraň. Jejich nároky byly skutečně vysoké, jednalo se například o schopnost zasažení cíle na 1000 metrů, což mělo za následek, že nestačilo používat pouze ráži 7, 62 mm, ale systém musel být schopen přeměny na ráži .300 Winchester Magnum, aby byl schopen takového zásahu. Ze všech zbrojařských firem tak zůstaly ve hře pouze dvě. Byly to firmy Remington a Steyr. Testy pušek proběhly na vzdálenosti 182 a 273 metrů, přičemž se muselo použít střelivo typu M118 Special Ball, při kterém byl povolen maximální rozptyl 33 a 48 milimetrů při padesáti výstřelech z pevně ukotvené zbraně. Jako úspěšnější byla nakonec vyhlášena americká firma Remington, která prezentovala lepší pušku, kterou je výše zmíněná M24 SWS. Cena byla v té době necelých pět tisíc dolarů za kus a do roku 1998 bylo americké armádě dodáno 2535 těchto zbraňových systémů. O kvalitě svědčí také fakt, že o M24 SWS měla v té době zájem Izraelská armáda. Americká armáda tak nejdříve musela dát souhlas firmě Remington, k poskytnutí 890 zbraní tohoto typu pro izraelskou vládu. Zde se samozřejmě počítá, že pokud by puška padla do rukou nepřítele po usmrcení odstřelovače, mohla by být použita proti americké armádě. To dokazuje nejen přátelství mezi Spojenými státy americkými a Izraelem, nebo věhlasem ozbrojených složek Izraele, ale především o kvalitě tohoto zbraňového systému, který si Spojené státy nárokovaly jen pro své potřeby. [31]

2.6.2 Úkoly vojenských a policejních odstřelovačů

Úkol policejního odstřelovače se od toho vojenského liší. Zatímco vojenský odstřelovač je nasazen na bitevním poli a chrání tak například svou vlast nebo střežené území, má za úkol nepřítele vyřadit, nebo zneškodnit. Takovým nepřítelem může být kdokoliv, kdo se v dané

oblasti vyskytne. Odstřelovač pak může takového vojáka zlikvidovat, nebo pouze zranit, čímž v praxi způsobí to, že druhou stranu oslabí tak, že nepřátelské jednotky budou muset v lepším případě poskytovat raněnému po nějaký čas lékařskou pomoc, která může být v některých podmínkách vyčerpávající. [31]

Policejní odstřelovač je naopak nasazován na ochranu cíle, neboli V.I.P osoby, či ochraně rukojmích. Policejní odstřelovač musí mít opravdu veliké zkušenosti a schopnosti ve střelbě, protože často se musí přesně trefit do opravdu malého prostoru. Na otázku „Co je úkolem policejního odstřelovače?“ řekl pro portál idnes.cz [32] policejní odstřelovač, který chtěl zůstat v anonymitě: „*Při práci policejního odstřelovače jde vždy o velice přesnou střelbu s cílem „vypnout“ pachatele, nebo ho velice přesně zranit a chránit co nejvíce jeho zdraví a život. Vždy půjde o zásah na malý cíl, například na ruku se zbraní. Tomu musí odpovídat i vzdálenost a podmínky, musí myslet na to, že střela může pokračovat a zabít dál, zvláště v obydlené oblasti.*“ [32]

Policejní odstřelovači musí zároveň umět improvizovat. Akce se může připravovat několik měsíců před příletem, nebo před příjezdem chráněné osoby. Odstřelovači nemusí vždy znát přesné cesty, kudy se jejich V.I.P osoba bude pohybovat. Může se stát, že V.I.P osoba z jakéhokoliv důvodu nepřijede na stanovené místo, nebo naopak bude mít zpoždění. Odstřelovači se tak musí umět přizpůsobit každé situaci, která ale má pro ně pokaždé stejný cíl, a to je zajistit bezpečí a ochranu V.I.P osoby. [32]

Mezi další úkoly odstřelovačů může například patřit likvidace tlakových lahví s nebezpečným obsahem, jako je acetylen, kdy hrozí kvůli zahřátí exploze. Odstřelovač výstřelem uvolní tlak a z lahve pak vyhoří médium. Další úkoly odstřelovačů mohou být vykonávány v utajení, může jít například o pozorování a předávání informací o pachateli nebo objektu, které jsou důležité pro vlastní zákrok jednotky, nebo o odhalování nástrah. Patří sem také vytvoření skryté pozice při střelbě na pachatele, která může probíhat v rámci zákroku v součinnosti se zásahovým týmem, kdy odstřelovač svůj tým kryje a má za úkol vystřelit na pachatele tak, aby umožnil následný postup týmu. [32]

2.6.3 Nasazení vojenských a policejních odstřelovačů

Vojenský odstřelovač pracuje v terénu ve kterém se snaží měsíce připravovat na konkrétní akci, zatímco policejní odstřelovač je nasazen takřka ihned na místo o kterém se dozví těsně před nasazením, protože reaguje na aktuální hrozbu. Přesto však mají vojenští odstřelovači v jistém sova smyslu výrazně těžší práci než právě odstřelovač policejní. Vojenský

odstřelovač se musí neustále pohybovat na bojišti. Je to sice v pomalém tempu, ale kdykoliv se prozradí odkud vyšel výstřel, tak než to nepřítel zjistí, musí už být někde jinde a musí za sebou umět zamést stopy a vyhledat rychle kvalitní úkryt. Vojenský odstřelovač, jak jsem psal na začátku má ohromný psychologický účinek, pro nepřítel je tím pádem hlavní cíl, a proto vojenský odstřelovač na rozdíl od policejního nemůže v klidu spát, protože se pořád vyskytuje na otevřeném bojišti a mnohdy je tam sám za sebe. Musí dokonale ovládat přežití v přírodě, shánět jídlo a pití, umět se perfektně maskovat, zametat stopy když opouští úkryt, a pohybovat se tak, aby nemohl být vystopovaný. Takový styl „práce“ musí samozřejmě být náročný a vysilující. John L. Plaster, uznávaný odborník a bývalý odstřelovač, který sloužil u jednotky SOG (Study&Observation Group), v překladu „studijní a pozorovací jednotka“, která patřila mezi tajné speciální jednotky, které byly nasazeny ve Vietnamu řekl, že jejich jednotka měla dokonalé výsledky, mistrně zvládaly přemístování a maskování, dokázali se pohybovat v terénu takovým způsobem, že zmátli i stopovací psy a speciálně vycvičené stopaře. Zároveň ale dodal, a to je důležité, že nikdy nevydrželi déle než jeden týden. Z toho je krásně poznat, jaké dovednosti vojenský odstřelovač musí ovládat a jak je jeho služba náročná a vyčerpávající. Většina útočných pušek ztrácí rapidně přesnost střelby při vzdálenosti převyšující 350 metrů (pokud se nejedná o velice zkušené střelce), proto vojenští odstřelovači volí taktiku bezpečné vzdálenosti, kdy nebudou v případě prozrazení pozice na dostřel útočníkem. [18]

Policejní odstřelovači mají v tomto smyslu opačnou pozici, nikdy dopředu neví, kdy a kde budou nasazeni. Policejní odstřelovač tak může být v soukromém životě například na večeři, nebo v kině, ale jakmile mu zazvoní telefon, že jde do akce, tak během několika minut už musí být v akci. Zároveň se nemusí zbytečně trápit se zametáním stop po úkrytu. Přesto se však může stát, stejně jako v roce 1996 v Peru, kdy policejní odstřelovači sledovali čtyři měsíce Japonskou ambasádu, která byla obsazena teroristy, že bude odstřelovač nasazen na několika denní, či týdenní i měsíční akci. Ale na rozdíl od vojenského odstřelovače se tak nestává často a rozhodně se mohou, nebo lépe řečeno musí v průběhu akce střídát, aby dokázali být stále pozorní. [18]

3 POLICEJNÍ ODSTŘELOVAČI

Po válce ve Vietnamu, začalo docházet k mnoha bezpečnostním incidentům, k rozšiřování teroristických skupin, počtu únosů včetně vzrůstající kriminality a drogových deliktů na území Spojených států amerických. Proto musely policejní sbory na tuto situaci začít reagovat, a jako první vytvořily speciální jednotku se speciální taktikou, do které patří hlavně policejní odstřelovači. Tato jednotka nese název SWAT a v překladu z originálního anglického názvu Special Wapons and Tactic znamená „speciální zbraně a taktika“. Nejedná se tedy o tým, který se skládá pouze z odstřelovačů, ale odstřelovači jsou jeho součástí. [29]

Výkon služby policejního odstřelovače má dva základní aspekty. První je místo, kde akce probíhá a druhý je průběh samotného zásahu. Ideální nasazení policejního odstřelovače je do vzdálenosti cca 300 metrů. Pokud je policejní odstřelovač nasazen například ve velkoměstě, tak větší vzdálenost může značně zkomplikovat dráhu letu střely, která se stává nepředvídatelnou a může tak ohrozit výsledek celé akce a zdraví osob a svých kolegů. Tím se dostáváme k druhé části věci, kterou je to, že policejní odstřelovač nikdy nepracuje sám. Vždy má s sebou kolegy, kterým kryje záda. To je také důvod, proč jsou na policejní odstřelovače kladeny vyšší nároky než na odstřelovače vojenské. Policejní odstřelovač má pouze jeden pokus výstřelu, aby neohrozil průběh celé akce. Takový výstřel musí být samozřejmě přesný, neboť na přesnosti jeho zásahu závisí životy dalších osob a policistů. [18]

3.1 Výběr cílů policejních odstřelovačů a legitimní použití zbraně

Podle mezinárodních norem moderních válek platí, že vojenský odstřelovač, stejně jako jakýkoliv jiný voják může střílet na kohokoliv, koho identifikuje jako nepřítele. Nemusí dávat výzvu, že bude útočit. Pro policejní odstřelovače však takové pravidlo neplatí. Policejní odstřelovači hlavně nemají nepřítele a tak pro lepší označení budou používat pojem „cíl“, nebo „pachatel“. [18]

V zákoně o policii České republiky č. 273/2008 Sb. platný od 1. ledna 2009 je popsáno 8 důvodů, při kterých je policista oprávněn použít legitimně zbraň. [33]

Jedná se o tyto důvody:

- a) *„v nutné obraně nebo v krajní nouzi,*
- b) *jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,*

- c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,*
- d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,*
- e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,*
- f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,*
- g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo*
- h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.“ [33]*

K těmto důvodům se však vztahují ještě další podmínky k legitimnímu použití zbraně policistou. První podmínkou je, že užití donucovacího prostředku by bylo zřejmě neúčinné. Tato podmínka se vztahuje pouze na důvody, které jsem označil písmeny a) až f). [33]

Druhou podmínkou je výzva osoby, proti které policista zakročuje, aby opustila od právního jednání, s výstrahou, že bude použita zbraň. Tato podmínka se vztahuje na důvody označené a) až e) ale pouze v případě, že není ohrožen život, nebo zdraví policisty, nebo pokud jeho zákrok nesnese odkladu. [33]

Třetí podmínkou je, že při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti a neohrozit život ostatních osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti které zasahuje. [33]

Přesto všechno, jak bylo zmíněno výše, policejní odstřelovač nikdy nepracuje sám a je nasazován do akcí, kde jsou zapojené celé týmy Policie ČR, proto se stejně i na odstřelovače vztahuje ustanovení § 59 v zákoně o Policii ČR, a to pod názvem „Zákrok pod jednotným velením“. V tomto ustanovení velitel zakročující jednotky, nebo jeho nadřízený, který by v tom případě přebral velení až do ukončení akce, rozhoduje o použití donucovacích prostředků a zbraní k zákroku, a je na něm jeho rozhodnutí, které musí být písemně zaznamenáno. [33]

Dle mého názoru to tedy znamená, že pokud by odstřelovač vystřelil, aniž by dostal rozkaz od velitele, byl by jeho čin pravděpodobně posuzován, jak je napsáno výše, a to kdy může

policista použít zbraň podle zákona o Policii České republiky. [33] Pokud vystřelí na příkaz velitele zakročující jednotky, tak právní odpovědnost za výstřel nese právě velitel zakročující jednotky a je na něm, aby obhájil, proč dal pokyn ke střelbě.

3.1.1 Právní úprava činnosti odstřelovače a jeho zbraně

Osoba odstřelovače

Člověka, který umí zacházet s odstřelovací puškou, si lze představit ve třech právních pozicích. Jednak to může být občan jako legální držitel zbrojního průkazu, zpravidla to bývá sportovní střelec, myslivec či biatlonista. Nelze vyloučit působení takové osoby v soukromých bezpečnostních službách. Dále pak osoba, způsobilá zacházet s odstřelovací zbraní může být českým vojákem nebo českým policistou, tedy členem legálních bezpečnostních složek státu.

Odstřelovací zbraň

Zákon o střelných zbraních a střelivu č. 119/2002 Sb., ve znění novely zákonem č. 261/2021 Sb., účinné od 1.2.2022 dodnes, dále jen "zákon o zbraních a střelivu", nezná pojem "odstřelovací puška" ani "odstřelovací zbraň", přestože jeho součástí je obsáhlá příloha, důkladně vymezující druhy zbraní a střeliva. Nejčastější provedení odstřelovacích pušek a jejich nábojů naznačuje, že se bude jednat o zakázané zbraně kategorie A, A-I, na jejichž nošení, držení a užití je potřeba výjimky od Policie České republiky. Ustanovení § 4 zákona o zbraních a střelivu vymezuje zakázané zbraně kategorie A a A-I, zejména jako zbraně zvláště účinné, samočinné, či zbraně vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, nebo u kterých byly původní charakter a podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší následky, anebo zbraně maskované jako jiné předměty. Odstřelovací puška nemusí nutně vždy spadat do kategorie A, A-I, ale může se stát zakázanou zbraní až díky zakázanému doplňku, třeba díky tlumiči výstřelu dle ustanovení § 9 odst. 3, písm. e), f) zákona o zbraních a střelivu, nebo díky zakázanému střelivu, viz ustanovení § 10, odst. 1, písm. d) téhož zákona, či puškohledu na principu noktovizoru. Odstřelovací zbraně se používají převážně ozbrojenými silami České republiky a bezpečnostními sbory, Vojenskou policií, Vojenským zpravodajstvím, ale na ně se zákon o zbraních a střelivu nevztahuje dle jeho ustanovení § 1 odst. 3, písm. a), ani se nevztahuje na ozbrojené síly a nebo sbory jiných států při jejich pobytu na území České republiky, překračování státních hranic České republiky a průjezdu přes území České republiky nebo přeletu nad územím České republiky podle

zvláštního právního předpisu nebo mezinárodní smlouvy, která je součástí českého právního řádu. [34]

3.2 Psychologický profil a osobnost policejního odstřelovače

Jak jsem popisoval v předchozí kapitole, vyšetřování a rekonstrukce policejní akce, kdy dojde k usmrcení osoby, je jen jedna z mnoha situací, které mohou působit negativně na mysl odstřelovače a proto, musí mít silnou psychickou odolnost a osobnost. U policejních odstřelovačů záleží na extrémně malé časové jednotce, během které se musí rozhodnout, zda vystřelí nebo ne. Na rozdíl od vojenského odstřelovače, který je ve válečné zóně na utajené akci, o které se nikdo nemusí dozvědět, včetně počtu usmrcených lidí jeho zbraní, policejní akce je vždy všem na očích, a pokud dojde k výstřelu, je prakticky jasné, že se tato informace začne zmiňovat mezi veřejností, přičemž na danou policejní jednotku, či přímo střelce, ať už je vůči veřejnosti v anonymitě, může vzniknout silný tlak k prošetřování a rekonstrukci, zda byl výstřel nutný. Pokud už je policejní odstřelovač nasazen do ostré akce, jistě se mu může v hlavě přehrávat možné vyšetřování příslušnými úřady, včetně myšlenky, že pokud by byl odsouzen, kdo bude živit jeho rodinu, popřípadě kolik let bude jeho potomkům až se dostane na svobodu. Toto myšlení rozhodně může ovlivňovat rozhodnost policejního odstřelovače v danou chvíli, kdy se musí jasně rozhodnout, zda má správné podmínky pro střelbu, či ne. [18]

Ve Velké Británii poskytl rozhovor odstřelovač Craig Harrison, jehož jméno, popis a adresa bydliště, kde žil se svou rodinou, byly omylem vyraženy novinami, kterým rozhovor poskytl. U odstřelovačů, jako u všech vojáků a policistů hrozí nebezpečí pomsty od osob, které znaly usmrceného člověka, nebo s ním spolupracovaly. Odstřelovač i členové jeho rodiny dostávali výhružné dopisy a později policisté našli vůz, kde byla právě fotka Craiga Harrisona a v kufru černý igelitový pytel. Craig Harrison se poté soudil a vysoudil odškodné od ministerstva obrany za prozrazení své identity a začal pracovat pro výrobce zbraní. [29]

Po výstřelu, při kterém by byla usmrcena osoba, a po vyšetřování a rekonstrukci, které by dopadlo ve prospěch použití zbraně policejního odstřelovače, může přijít na řadu další problém, který se nazývá posttraumatická stresová porucha. Ani odstřelovači, kteří musejí být všestranní a zvládat všechny možné druhy situací, výcviků a způsobů přežití, nemohou být vycvičeni na tuto poruchu, se kterou se pak musejí velice těžce vypořádávat třeba i celý zbytek života. Přesto jsou studie, které naznačují, že díky bojovému odstřelovačskému výcviku jsou to právě odstřelovači, kteří jsou více imunní proti posttraumatické stresové

poruše, než ostatní vojáci či policisté. Respektive, jsou odolnější vůči některým podnětům, které tuto nemoc spouštějí a často se objevují až několik let po usmrcení jejich cíle. [29]

3.2.1 Rozhodnutí

Jak už bylo výše zmíněno, policejní odstřelovač se musí vyvarovat odsouzení v soudním líčením tím, že se v dané chvíli správně rozhodne, zda použije svoji pušku či ne. Policejní odstřelovač není nasazen v akci aby střílel pokaždé, když vidí cíl, který má na dostřel. Policejní odstřelovač musí nejen přesně vědět kdy má legitimní důvod ke střelbě, ale zároveň zda je schopen výstřelu, musí umět odhadnout balistickou křivku dráhy letu střely, musí dokonale znát svou zbraň, musí vyhodnotit své aktuální dovednosti ve střelbě, aby nezpůsobil zranění jiné osoby či zajatce, zároveň si musí dobře spočítat, jakou může mít úspěšnost zásahu, dle okolní teploty, počasí, výšky, druhu náboje, nebo zda střílí ze studené či zahřáté zbraně. Zkrátka policejní odstřelovač musí umět říct veliteli zásahu, že střílet nebude, pokud mu to cokoliv neumožňuje, co by velitel zásahu mohl zapomenout vzít v potaz, nebo o čem by nevěděl. Většinou jsou policejní odstřelovači nasazováni ve městech, odstřelovací pušky jsou nastřeleny na 100 metrů a vzdálenost odstřelovače od cíle podle statistik FBI bývá průměrně 65 metrů. [29]

Protože jsou policejní odstřelovači nasazováni ve městech, nemohou si moc vybírat vzdálenost od cíle, přesto je důležité, aby jejich poloha nebyla ani blízko ani daleko. Většinou u policejních odstřelovačů bývá nástřel pušky na 100 metrů a to znamená, že je v puškohledu nastavena minimální korekce. Pokud je odstřelovač blíže, nebo dále od cíle, než je 100 metrů, tak musí provést korekci puškohledu, která začíná ovlivňovat aspekty konečného výsledku. Pokud se provádí korekce na menší vzdálenost, než je nástřel, v tomto příkladu 100 metrů, tak je paradoxně taková korekce mnohem horší, než provedení korekce na 300 metrů a aby měl princip odstřelovače ještě smysl a zároveň aby odstřelovač mohl zajistit bezpečný přesný výstřel, musí eliminovat veškeré chyby, které dokáže ovlivnit. Při zásahu, respektive při výstřelu, je velké množství okolních sil, které působí na letící střelu a které nedokáže odstřelovač ovlivnit, jako je například teplota, počasí, vítr, nebo pohyb cíle. Odstřelovač tak musí umět ovlivnit všechny aspekty pro přesnou střelbu, které jsou v jeho moci, jako je v tomto příkladě nástřel zbraně a přesná korekce puškohledu, protože jediná chyba exponenciálně ovlivní chyby ostatní. Dalším důležitým faktem je, že odstřelovač nezodpovídá za to, kdy má vystřelit, ale zodpovídá za to, jestli rána, kterou vystřelí bude přesná. Vzhledem k tomu, že při výstřelu na 2 kilometry letí střela orientačně 6 vteřin a k tomu jediný

odstřelovač vidí svůj cíl přesně, tak musí umět určit, zda na základě počasí, výhledu, teploty a jiných dalších aspektů bude výstřel účinný, či nikoliv. Odstřelovač vidí sice spoustu informací a informuje o dění velitele zásahu, který je třeba ve štábu a nemá záznam z dronu. Přesto všechno odstřelovač neví vše, co se v místě zásahu děje. Velitel zásahu, tam může mít například nasazené odposlouchávání, nebo svoje lidi v přestrojení, či vyjednavče, který zaznamenává zvuk. Proto odstřelovač vždy čeká na povolení ke střelbě přes radiokomunikaci a teprve na tomto základě odstřelovač vystřelí či nikoliv.⁴

3.2.2 Nasazení

Jak bylo v této kapitole zmíněno, policejní odstřelovač je nasazen v situacích, kdy může legálně dle zákona o policii, použít svoji zbraň. Přesto však je odstřelovač nasazen i z důvodů, kdy hlídá bezpečnost celého týmu. Policejní odstřelovač díky své výbavě je vycvičen tak, aby byl výborný informátor. Musí si všimnout všech detailů, díky jeho výbornému dalekohledu, či puškohledu a předává informace kolegům, kteří jdou do zásahu. Samozřejmě, že kryje záda, jak zásahovému týmu, tak i neozbrojeným příslušníkům, kterými jsou třeba vyjednavči. Takový policejní odstřelovač musí mít dobrý charakter, aby se na něj dokázali jeho kolegové a hlavně neozbrojení kolegové (kterými jsou jak vyjednavči, tak policisté v utajení, kteří jsou infiltrováni a aby nebyli prozrazeni, nemají s sebou žádné odznaky či zbraně, aby nebyli spojeni s policií) spolehnout. Dále jsou nasazováni při únosech osob, únosech letadel, nebo při obsazení budovy, kde také plní roli informátora a ochránce zároveň. [18]

3.3 Výzbroj

Moderní odstřelovači pracují ve dvojčlenném týmu „odstřelovač-pozorovatel“. Pozorovatel musí být vyzbrojen střelnou zbraní, která je schopná rychle střílet. Odstřelovači často přejíždějí na místo určení, nebo jsou povoláni na místo, které neznají a kdyby byla teoretická možnost, že se na místě, nebo v jeho blízkosti bude nacházet pachatel, musí pozorovatel rychle reagovat. V situaci, kdy by přišel nenadálý útok, musí rychle popadnout zbraň a střílet směrem odkud se na ně spustila palba. Odstřelovači mají cit na určování a hledání svého cíle, takže pro ně není tak těžké si představit odkud pachatel střílí, každopádně, kdyby

---

⁴ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

pozorovatel neměl po ruce například účinnou pušku M16, která je vybavena podvěsným granátometem a musel by na cíl střílet puškou M14 s optickým puškohledem, tak než by ho stačil nastavit a cíl zaměřit, tak by to mohlo znamenat smrt dvojčlenného týmu. Odstřelovačské rčení praví, „pokud chcete mít na bojišti dvě odstřelovačské zbraně, potom vyšlete dva týmy“. [18]

3.3.1 Odstřelovací pušky ve světě

Vzhledem k tomu, že policejní odstřelovači jsou často nasazováni do akcí, kde je předpoklad střelby na výrazně kratší vzdálenost než bývá u vojenských odstřelovačů, mají k tomu také přizpůsobený výběr zbraní a používají nejen odstřelovací pušky, ale také vojenské útočné pušky s optickým puškohledem na střední vzdálenosti. [18]

Policejní taktická skupina v kanadské Ottawě, například používá kromě opakovacích pušek Remington .308, útočné pušky M16A2 ráže 5, 56 x 45 mm. Tým speciálního určení z Miami používá civilní variantu pušky M16, kterou je CAR-15. Tuto útočnou pušku používá izraelská zvláštní jednotka Ya'sa'm, která používá tyto zbraně se zaměřovacím dalekohledem. [18]

3.3.2 Odstřelovací pušky v České republice

Dnes v České republice používá odstřelovací pušky Útvar rychlého nasazení, krajské zásahové jednotky, speciální jednotky Temelín a Dukovany, které se oddělily od krajských zásahových jednotek a Cizinecká policie na letišti Václava Havla v Praze. Při vzniku policejních odstřelovačů v České republice, se zavedlo používání pouze dvou zbraňových systémů. Byly to ruský SVD Dragunov z roku 1963 a naše česká odstřelovací puška OPu vz.54. Obě pušky měly ráži tehdejší Varšavské smlouvy, kterou byla 7. 62x54R. Po revoluci došlo na základě požadavku od odstřelovačů zásahových jednotek k vylepšení stávajících odstřelovačích pušek OPu vz.54, tak, že pušky dostaly nové dřevěné pažby z tehdejších CZ 537, které měly možnost osazení bipodem, neboli „dvojnožkou“ a původní puškohledy s pevným 2,5násobným zvětšením, byly nahrazeny puškohledy PSO-1 s pevným 4násobným zvětšením. Tato změna přinesla i změnu názvu na OPu vz. 54/90.⁵

---

⁵ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

Odstřelovači speciální jednotky elektrárny Dukovany, mají k dispozici krátkou střelnou zbraň Glock 17, samopal G36, pušku HK 416 a 417, a odstřelovací pušky značky SAKO TRG 22 a SAKO TRG 42. Optické puškohledy jsou Hensoldt ZF 4-16x56 a Schmidt&Bender 5-25x50. [35]

Pro Útvar rychlého nasazení zakoupila Policie ČR v roce 2017 zbraňový systém Accuracy AX ráže .308 Winchester a Accuracy AX ráže 338 LM. Zároveň Policie ČR na konci roku 2012 vypsal zakázku na odstřelovací pušky OPu SAKO s hlavní 510 mm a OPu SAKO s hlavní 660 mm. Celkem mělo být zakoupeno 9 kusů v orientační ceně 525 000 Kč. Odstřelovací pušku SAKO TRG 22 ráže 7, 62x51 mm/.308 Winchester používá oddělení mobilního zásahu cizinecké policie v Praze. [36], [37]

3.3.3 Výzbroj Útvaru rychlého nasazení

Výzbroj URNA lze rozdělit do několika období, během kterých docházelo k přezbrojení. Jak už bylo zmíněno, jedná se o útvar, který je nasazován na nejdůležitější akce, a proto také potřebuje moderní a nutno dodat, že nákladnou výzbroj. Veškeré informace v této podkapitole, tedy v podkapitole s názvem „3.3.3 Výzbroj Útvaru rychlého nasazení“ jsem získal na základě rozhovoru s příslušníkem PČR, který nechtěl být jmenován a tímto tyto informace cituji.

Období 1981-1992

SVD Dragunov

- Samonabíjecí puška, ráže 7. 62x54R
- Puškohled s pevným 4násobným zvětšením a dílcovou záměrnou osnovou a rektifikačními točítky uzpůsobenými přímo balistice celoplašťové střely typu FMJ
- Puškohled NSPU -1 pro noční vidění

Odstřelovací puška vz.54

- Opakovací puška s válcovým odsuvným závěrem typu Mosin Nagant ráže 7. 62x54R
- Puškohled s pevným 2.5násobným zvětšením

Odstřelovací puška vz.54/90

- Odstřelovací puška ráže 7. 62x54R s novým typem pažby z tehdejšího modelu CZ 537 Sniper
- Stavitelná botka a lícnice, možnost pro osazení bipodu

Období 1991-1992

Odstřelovací puška Tanner (*první upuštění od ráže 7, 62x54R*)

- Jednoranná sportovní terčovnice ráže .308 Win pro sportovní střelbu s dioptrům na 300 metrů
- Puškohled PSO-1 s pevným 4násobným zvětšením
- Střelivo Vlašimské výroby Sellier Bellot se 168 grn. střelou Sierra Match King

Období 1993-2008

V tomto období v roce 1993 přišel zlomový okamžik a odstřelovači obdrželi na tehdejší dobu špičkový zbraňový systém Sig Sauer SIG SSG 3000.

Sig Sauer SIG SSG 3000

- Odstřelovací puška ráže .308 Win
- Původně se jednalo o sportovní model s označením 2000. Tento služební model s označením 3000 byl opatřen novou pažbou
- 23“ dlouhá hlaveň
- Vynikající závěrový systém s jednořadým zásobníkem pro 5 nábojů
- Pažba se stavitelnou botkou a lícnicí
- Pro tento model speciálně vyrobený puškohled Hensoldt s variabilním zvětšením 1.5-6x42
- V roce 2003 nový puškohled Leupold Vari X III 6.5-20x50

SAKO TRG 42 338 LM

- Odstřelovací puška ráže .308 Win + v tehdejší době novinka ráže .338 Lapua Magnum
- Puškohled Schmidt Bender PM II 5-25x56

Heckler Koch HK 417

- Samonabíjecí puška ráže .308 Win
- Délka hlavně 12“ a 16“
- zaměřovač Trijicon ECOG 4x32 Doc včetně kolimátoru Docter

Jak bylo zmíněno v úvodu, URNA je jediný útvar, který může legálně střílet z vrtulníku a k tomu jsou určeny právě tyto pušky Heckler Koch HK 417 se zaměřovačem, doplněným o kolimátor.

Období 2008-2014

Accuracy International AWF

- nový zbraňový systém ráže .308 Win
- Obdivuhodná odolnost konstrukce a vysoká přesnost
- Délka hlavně 26“
- Perfektní puškohled Nightforce model NXS 5.5-22x56

Písmeno „F“ v názvu AWF znamená „Folding stock“, neboli sklopná pažba se stavitelnou lícnicí a botkou.

Období 2015-2022

Accuracy International AX

- Odstřelovací puška ráže .308 Win
- Délka hlavně 26“
- Hlaveň je osazena dvoukomorovou úst'ovou brzdou s možností osazením suppressorem
- Puškohled Nightforce NXS 5.5-22x56

Accuracy International AXMC 338 LM

- Odstřelovací puška ráže .338
- Délka hlavně 27“ pro použití těžkých 300 grn. střel.
- Puškohled Hightforce NXS 8-32x56

Heckler Koch HK G28E

- Zbraňový systém ráže .308 Win.
- Puškohled Nightforce ATACR 4-16x50

3.4 Trénink, výcvik a úkoly

O přípravě odstřelovačů a jejich výcviku se moc neví, každopádně dle dostupných informací se jedná o jedny z nejtvrdějších výcviků. Jeden odstřelovač může zachránit tým speciálně vyvíjených vojáků, kvalitních vyjednavců, či osvobodit desítky rukojmích několika přesně mířenými ranami, nebo výstřely. Proto jsou kladené vysoké nároky a výcvikem tak projde přibližně jen pětina. To neznamená, že ti, kteří neuspěli nejsou kvalitní příslušníci, ale naopak se vrací zpátky do svých týmů s novými zkušenostmi a pomáhají tak posilovat jejich

stávající jednotku. Odstřelovači musí plnit různé psychologické, fyzické a taktické testy ještě předtím, než jsou přijati do týmu nebo na služební pozici odstřelovače. Každopádně, jestli jsou kvalitní odstřelovači, to se pozná až v reálné akci, a proto musejí procházet tak těžkým výcvikem, aby se podařilo vyselektovat odstřelovače, kteří budou své práci skvěle rozumět. Jeden z druhů tréninku je, že se nový dvočlenný tým musí propížit 700 metrů a snažit se přiblížit ke zkušeným instruktorům v terénu na vzdálenost cca 180 metrů. V tu chvíli zaujmou palebnou pozici, musí vystřelit na instruktory slepým nábojem, chvíli vyčkají a vystřelí znovu. Pokud je zkušený instruktoři, kteří používají perfektní zaměřovací vybavení nenajdou, tak úspěšně tým splnil test. To se ale moc často nestává, hlavně v prvních týdnech výcviku. Instruktoři tvrdí, že pokud je oni nedokáží v terénu dohledat při výcviku, tak je ani jejich cíl nikdy nedohledá. [18] Mezi trénink odstřelovačů patří neodmyslitelně soutěže, díky kterým si mohou udržovat přesnou střelbu a zároveň mají zpětnou vazbu, jak jsou na tom. Soutěže jsou různé a je jich mnoho. Zde uvedu jen příklad několika soutěží:

- 1) Střelba na neznámou vzdálenost (odstřelovač má k dispozici 2 náboje. První výstřel je ze studené hlavně a má na něj 1 minutu s hodnocením až 100 bodů. Pro druhý výstřel má časový limit 3 minuty a je hodnocen až do výše 50 bodů). [31]
- 2) Střelba na 10 terčů v neznámých vzdálenostech od 250 do 900 metrů (odstřelovač dostane 20 nábojů a každý terč musí zasáhnout 2x. Za jeden zásah je 5 bodů. Vzhledem k nerovnoměrnému rozestavení terčů, je složité odečítání větru). [31]
- 3) Maskování (odstřelovači mají čas na vytvoření svého obleku. Během dvou a půl hodinového cvičení jeden tým tvořený stopařem a pozorovatelem spotřebuje až cca 11 litrů vody, a proto součástí maskování je i implementace vaku na pití s trubicí, ze které pijí vodu při plížení. Tým odstřelovačů pak musí projít napříč územím o šířce až 800 metrů, přičemž ho z korby nákladního automobilu pozorují instruktoři a při spatření je tým vyloučen. Pokud se tým dostane na úroveň 300 metrů k pozorovateli, dostane tým 40 bodů, pokud na 200 metrů a vystřelí na něj slepým nábojem ze střelecké pozice, dostanou tak navíc dalších 10 bodů). [31]

3.4.1 Střelba

Důležitou součástí je samozřejmě střelba, kdy se střelci učí střílet na určité vzdálenosti a mají určený maximální rozptyl střelby. Moderní odstřelovací pušky jsou konstruovány tak, že vykazují rozptyl 0,5 až 1 úhlovou minutu, to je na vzdálenost 100 metrů u rozptylu 1 MOA přesně 2,89 centimetrů. Na vzdálenost 640 metrů je požadované minimum rozptylu

1 úhlová minuta, což může být orientačně velikost hlavy dospělého člověka. V ulicích velkoměsta je na policejní odstřelovače kladen standartní požadavek jeden cíl, jedna rána, jeden zásah. To znamená, že odstřelovač, který přijede na místo určení, střílí z čisté a studené hlavně. Proto se při výcviku počítá hlavně zásah, který je vystřelen z čisté hlavně. Pokud je rozptyl podle požadavků při deseti až patnácti opakování, je trénink úspěšný. [18]

3.4.2 Maskování

Maskování, nebo kamufláž je pro odstřelovače jedna ze základních dovedností. Policejní odstřelovač se maskuje, pokud se jedná o akci, která si to vyžaduje, pokud nesmí být vidět a je cílem akce nasadit odstřelovače skrytě. Při maskování odstřelovač může použít speciální oblek Hejkal, který má barvu jako prostředí ve kterém se právě vyskytuje. Pokud je v zimě ve sněhu, používá se bílý Hejkal s černými, nebo tmavými vzory, aby připomínal reálné sněhové prostředí. Někdy se přidává takzvané „domaskování“, které může být pravá sláma, nebo tráva, či kamení, zase podle druhu, kde se odstřelovač vyskytuje. Důležitou součástí je kamufláž zbraně, která se provádí nátěrem, nebo přehozem přes zbraň. Mezi nejčastější chyby patří nedostatečná kamufláž zbraně, kalkulačky, zápisníku, bot, nebo třeba odlesk optického puškohledu. Dále si odstřelovač musí dávat pozor, že přestože se maskuje, může být vidět jeho stín, který ho může prozradit a který se během dne mění. Maskování zkrátka není jednoduchá záležitost, a to platí i v případě 3D maskování, jako třeba například kopa kamení, balík slámy, nebo hromada dřev. Pak je maskování tak účinné, že pokud pojede po poli traktor, může takový balík slámy klidně přejet. Odstřelovači si také vyrábí maskovací obleky samostatně podle svých potřeb, jsou to samostatní střelci, kteří zodpovídají za životy ostatních a také těch svých, takže vědí nejlíp, jaký maskovaný oblek potřebují. Výroba jednoho kvalitního maskovacího obleku může zabrat přibližně 40 až 60 hodin práce. [18], [31]

Obrázek 3 - Hejkal do lesa [fotografie autora v převleku]

Obrázek 4 - Hejkal do sněhu [fotografie autora v převleku]

Obrázek 5 - Chyby při maskování⁶

3.4.3 Úkoly policejních odstřelovačů

Mezi základní úkoly policejního odstřelovače v České republice patří níže zmíněné⁷:

- Rekognoskace terénu, pozorování osob a místa kde bude probíhat zásah;
- Krytí týmu při zásahu a předávání informací veliteli;
- Ochrana V. I. P. osob;
- Eliminace pachatele;
- Likvidace tlakových lahví při požárech;

---

⁶ Obrázek poskytl instruktor odstřelovačů ve výslužbě, který ho používal pro výcvik střelců.

⁷ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ASPEKTY PŘI VÝKONU SLUŽBY U POLICEJNÍCH ODSTŘELOVAČŮ

Na začátek své praktické části, jsem si pro čtenáře připravil několik důležitých aspektů, které jsou nutné pro výkon služby policejního odstřelovače, které mi byly sděleny na základě osobního rozhovoru s příslušníkem Policie ČR.

Jako první čtyři aspekty jsem vybral „polohu, spouštění, míření a dýchání“, přičemž je kladen důraz na toto pořadí při technice střelby a prvcích přesné střelby u kterých je předpoklad dlouhodobého vyhledávání cíle, setrvání ve střelecké pozici a vyčkávání na povel k zahájení akce. Přesné dodržování všech zásad v jednotlivých prvcích poskytuje optimální podmínky přesné střelby. U odstřelovačů, především v bezpečnostních akcích, se tato potřeba ještě zvyšuje. Odstřelovač mnohdy nemá dostatek času na dlouhé míření a výstřel musí následovat ihned po vzniklé situaci. Proto je třeba, aby všechny zásady měl dokonale vžité a dokázal zkrátit stanovené limity na minimum. Na druhé straně nesmí ztratit pozornost a ani schopnost koncentrace na přesný výstřel po dlouhodobém čekání.⁸

4.1.1 Poloha

Poloha musí být co nejstabilnější a nejpohodlnější pro správné splnění úkolu. Při představě, že je odstřelovač nasazen v akci několik hodin, tak je jasné, že jeho poloha nesmí namáhat šíjové, zádové ani jiné svalstvo. Každý odstřelovač bude mít pravděpodobně svou oblíbenou polohu a některé mu budou vyhovovat více než oblíbené polohy jiných kolegů. Vždy je ale zásadou, že taková poloha musí být pro odstřelovače přirozená. Součástí polohy je i dobře zvolená opora zbraně, která zajistí stabilitu a komfort pro odstřelovače.⁹

4.1.2 Spouštění

Spouštění je činnost, při které odstřelovač stiskne spoušť tak, aby byl jeho výstřel co nejpresnější. Každý odstřelovač si u své zbraně upraví spoušť podle svých nároků tak, aby mu spoušť vyhovovala. Jedná se jak o délku chodu, tak i o odpor při jejím vedení. Vedení spouště musí být plynulé a odstřelovač ho musí mít naprosto pod kontrolou.¹⁰

---

⁸ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

⁹ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

¹⁰ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

4.1.3 Míření

Správné zamíření je situace, kdy obraz mířidel snímaný okem je umístěn tak, že se prostor přesně definovaným způsobem kryje s obrazem terče. Mít dobrý puškohled je pro odstřelovače nutností. Puškohled je buď limitujícím faktorem pro danou odstřelovací pušku, nebo naopak pušku udělá výkonnější a přesnější, čímž dá odstřelovači prostor pro vlastní zlepšení.¹¹

4.1.4 Dýchání

Dýchání musí být pravidelné. Není ani tak důležité, jestli se při zadržení dechu míří a spouští, protože to je individuální u každého střelce. Hlavní je, aby dýchání nebylo dlouhé a předržené, protože to má za následky zvyšování tepové frekvence a následné chyby při samotném výstřelu.¹²

4.1.5 Nástřel

Nástřel zbraně se provádí na jednu ránu minimálně 3x za sebou ze stejné pozice a pokud možno z upevněné pušky. Po minimálně 3 výstřelech se provádí korekce puškohledu, aby se nastavení rovnalo 0. Při bezpečnostních akcích tak zkušený odstřelovač dokáže odhadnout, kolik cvaků na puškohledu má učinit, aby jeho výstřel byl co nejpřesnější. Bez správně povedeného nástřelu se zvyšuje riziko dalších chyb, který samotný střelec nedokáže ovlivnit.¹³

4.1.6 Ráže a střelivo používané u policejních odstřelovačů v ČR

Standartním střelivem pro odstřelovací pušky je v ráži .308 Win. z produkce finské zbrojovky a muničky SAKO ve trojím provedení pro Útvar rychlého nasazení, kterým jsou terčové střely typu HPBT 168, 175 a 190 grn. Pro ostatní útvary se provádí ve dvojitým provedení. Jsou to terčové střely typu HPBT 168 a 190 grn.¹⁴

Pro odstřelovací pušky ráže .338 LM se používá střelivo finské muničky LAUPA v laboracích se střelami 250 Scenar a 250 Lock Base. U Útvary rychlého nasazení je to ještě munice

---

¹¹ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

¹² Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

¹³ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

¹⁴ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

se střelami 300 Scenar. Dalším speciálním typem laborovaného střeliva pro speciální úkoly je švýcarská řada RAUG Swiss P. Swiss P Tactical je speciální střelivo pro střelbu přes sklo. Střela typu „solid flat nose“ má hmotnost 163 grn. a je z jednoho kusu materiálu, takzvaného tombaku. Swiss P AP-Armour piercing je průbojná střela s penetrátorem z karbidu wolframu při hmotnosti střely 196 grn. Swiss P Styx je střela o hmotnosti 167 grn konstruovaná pro maximální předání energie cíli tak, aby v případě penetrace cíle, za níž již byla střela maximálně rozložená na maličké fragmenty a bylo minimalizováno riziko škod způsobených velkými fragmenty, zejména oloveného jádra standardních střel a tím i možnost zranění neúčastněné osoby.¹⁵

4.1.7 Teplota nábojů

Pro odstřelovače je důležitá stálá teplota nábojů. K těmto účelům mají plastové boxy, v kterých náboje nenavlnou a v kterých se udržuje celkem nekolísavá teplota. Pokud je odstřelovač nasazen na bezpečnostní akci v zimě, kde jsou nízké teploty, tak má u sebe další zásobník se střelivem, který má schovaný pod uniformou tak, aby náboje měli stále stejnou teplotu jako lidské tělo a tím přirozeně zajistil jejich požadovanou teplotu.¹⁶

4.1.8 Kamufláž

Jedná se o nástřík zbraně, který provádí vždy odstřelovač podle toho, v jakém prostředí bude probíhat akce. Nejčastěji se ke kamufláži používá krylon. Nejdříve se zalepí všechna důležitá místa, kam se nesmí dostat barva a poté se provede nástřík.¹⁷

4.1.9 Trénink na 3D modelech

Odstřelovači trénují na 3D modelech, aby věděli kudy bude procházet střela. Policejní odstřelovač totiž ví, kam přesně má mířit a pokud cíl není v takové poloze, kdy bude tento bod přesně zasažen, musí vědět, jak střílet, když je cíl v jiné pozici, aby střela daný bod zasáhla.¹⁸

---

¹⁵ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

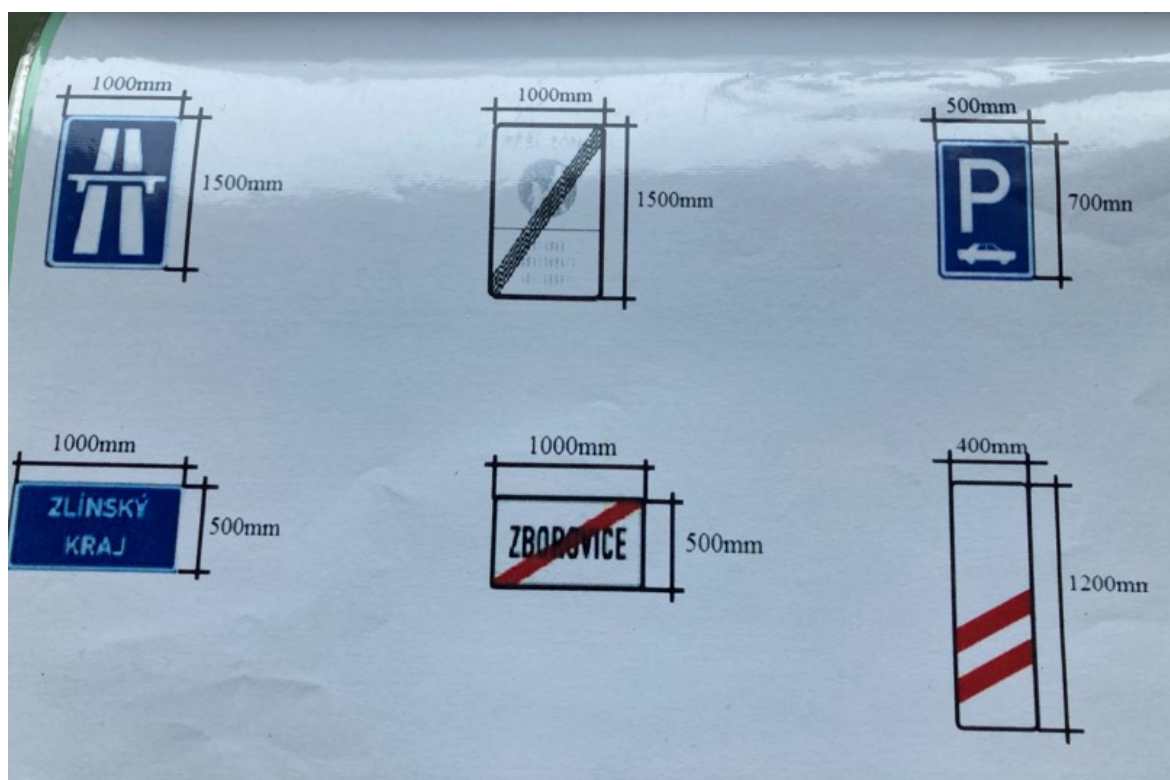
¹⁶ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

¹⁷ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

¹⁸ Informace jsou získané na základě osobního rozhovoru s příslušníkem PČR, který chtěl zůstat v anonymitě.

4.1.10 Klíčové vzdálenosti

Pokud odstřelovač zná vzdálenosti k okolním orientačním bodům, dokáže pak s přehledem zjistit vzdálenost, v které se cíl nachází. Metoda je vhodná, pokud odstřelovač zná alespoň jednu vzdálenost k některému bodu v okolí. Pokud je třeba v okolí fotbalové hřiště, které má pravidelně délku od 90 do 110 metrů, pozorovatel si tak může představit, kolikrát by se tato délka vešla k jeho cíli a zjistí vzdálenost. Stejně tak lze použít dopravní značku, vedle objektu, podle které odstřelovač zjistí, jak je cíl vysoký, nebo jak je daleko. Tyto znalosti jsou pro odstřelovače povinné. [29]

Obrázek 6 - Rozměry dopravních značek určující velikost objektu poblíž¹⁹

4.1.11 Dalekohled

Dnešní dalekohledy, které odstřelovači používají nejsou levnou záležitostí, a proto jsou také náležitě vybaveny. Na dalekohledu se nachází takzvaná záměrná osnova. Takže pokud zná pozorovatel přesnou výšku cíle (například 4 metry) a v dalekohledu je cíl na záměrné osnově stejně vysoký, jako nejmenší její dílek, znamená to, že cíl je ve vzdálenosti 1000 metrů. Za

¹⁹ Obrázek poskytl instruktor odstřelovačů ve výslužbě, který ho používal pro výcvik střelců.

pomoci dalekohledu tak lze získat přesnou vzdálenost od cíle, aniž by pozorovatel musel používat předchozí metodu. [29]

4.1.12 Laserový dálkoměr

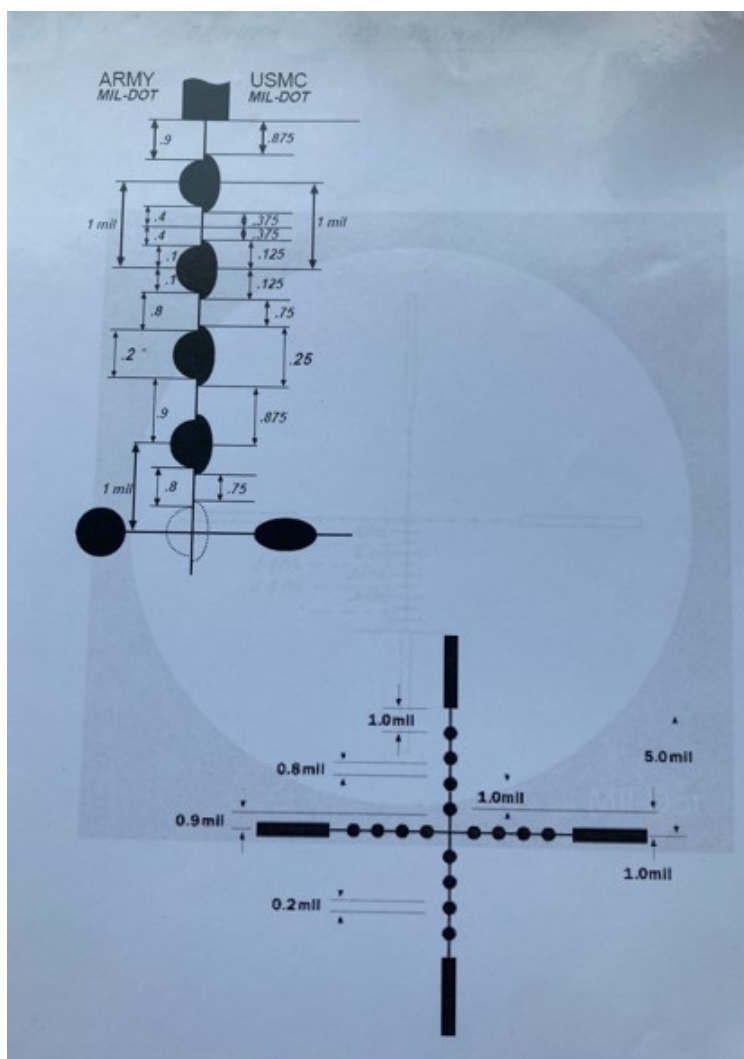
Laserový dálkoměr má prozatím největší teoretický dosah 10 kilometrů. Díky atmosférickým podmínkám, je však tato hodnota reálně zkrácena na 6 až 7 kilometrů. Tyto dálkoměry jsou přesné na 5 milimetrů bez ohledu na jak velkou vzdáleností jej odstřelovač, nebo pozorovatel používá. V předchozích aspektech bylo zmiňováno, jak odhadne pozorovatel, nebo odstřelovač vzdálenost bez pomoci techniky, která je jen orientační. Zde se tedy nabízí otázka, proč by to měl každý vycvičený odstřelovač umět? Odpověď je jasná a to ta, že technika nemusí být pokaždé v dobré kondici a hlavně zde platí pravidlo, které souvisí s tím, proč jsem se zaměřil na odstřelovače v této bakalářské práci. Odstřelovači musí být extrémně všestranní. Stejně jako musí ovládat matematiku, tak musí ovládat balistiku, musí se umět orientovat v meteorologii, musí umět určit svou polohu na základě hvězdného nebe, přesto že s sebou má GPS. Odstřelovač prostě musí být vždy připraven na nečekané a pokud si zvykne na luxus, že mu pokaždé laserový dálkoměr ukáže vzdálenost na x kilometrů s přesností na 5 milimetrů, tak pokud by se stal nečekaný výpadek techniky a nedokázal by umět odhadnout vzdálenost cíle, mohla by to být jeho poslední chvíle při životě. Přesto se takový výpadek nikdy nesmí stát a policejní týmy odstřelovačů jsou na to pojištěné a provádějí vždy před zásahem kontrolu a zkoušku celého vybavení. [29]

4.1.13 Miliradiány vs úhlové minuty

Miliradiány a úhlové minuty pomáhají odstřelovači, který díky těmto jednotkám dokáže odhadnout velikost cíle v dané vzdálenosti a používají se k vyjádření velikosti změny náměru a odměru zaměřovacího dalekohledu. [29]

Pokud držitel zbrojního průkazu vlastní dlouhou střelnou zbraň a uvažuje o koupi puškohledu, jistě by mohl uvažovat i o koupi kolimátoru, který se sice nehodí na odstřelovací pušky, ale na útočné pušky, nebo pušky kategorie B, už lze o kolimátoru uvažovat jako o nejlepší volbě. Jedna z vlastností, která by kupujícího měla zajímat je právě zmíněná úhlová minuta, která se označuje MOA a pochází z anglického výrazu Minute of Angle, v překladu „úhlová minuta“. Úplně zjednodušeně, MOA ukazuje velikost „zaměřovací tečky“ na kolimátoru, nebo puškohledu, která ukazuje, kam přesně na daný cíl míříme. Podle velikosti této „zaměřovací tečky“ lze poznat, jak daleko se cíl orientačně nachází. 1 MOA neboli 1 úhlová

minuta, je úhel, pod kterým lze sledovat cíl o velikosti 2,89 centimetrů, který je ve vzdálenosti 100 metrů. Zkušený odstřelovač tak díky úhlovým minutám na puškohledu, přes který se dívá na cíl, dokáže orientačně odhadnout, jak je jeho cíl daleko. Stejný význam má i miliradián. Ten je na optickém puškohledu jako „zaměřovací křížek“, nebo jak vysvětluje odstřelovačská škola NATO „tenká vrstva s vyznačenými liniemi používanými k míření zbraně“ [29] Tady je však 1 miliradián, cíl o velikosti 9, 14 centimetrů při jeho vzdálenosti 91,44 metrů od puškohledu. Miliradiány se více hodí pro vojenskou praxi, zatímco úhlové minuty jsou oblíbené u příslušníků policejních složek. [29]

Obrázek 7 – Miliradiány na puškohledu²⁰

²⁰ Obrázek poskytl instruktor odstřelovačů ve výslužbě, který ho používal pro výcvik střelců.

4.1.14 Odstřelovací puška

Odstřelovací puška je střelná zbraň, která je uzpůsobená ke střelbě na cíl na velkou vzdálenost a zároveň je opatřena zvětšovací optickou soustavou, které se říká optický zvětšovací dalekohled, nebo puškohled. Zvětšení funguje na dvou principech. První způsob je pevné zvětšení. To znamená, že dalekohled pracuje pouze s jediným zvětšením, takže má cíl třeba 10krát větší. Druhým způsob je proměnné zvětšení. Ten je daleko univerzálnější a velikost zvětšení si koriguje sám uživatel. Dalším znakem odstřelovací pušky je délka hlavně. Ta má typicky délku 609, nebo 635 milimetrů. U dlouhé hlavně má střela vyšší počáteční rychlost a je stabilnější. Většina pušek obsahuje úst'ovou brzdu, která tlumí zpětný ráz, a je horší určit odkud vyšel výstřel. [29]

4.1.15 Akce

Pokud je policejní odstřelovač povolán do akce, musí se nejprve nepozorovaně se svým kolegou dostat do předem určeného místa. Odtud musí cíl rozpoznat, zaměřit a zneškodnit, zranit, či vyřadit, dle obdržených pokynů. Stejně důležitou úlohu jako má střelec, má pozorovatel. Pozorovatel je osoba, která vidí cíl jako první, stanoví vzdálenost cíle, sleduje zásah a případně hlásí střelci potřebné opravy pro další výstřel. Pokud tým čelí většímu počtu nepřátel, plní roli záložního střelce. [29]

4.1.16 Účinek na cíl

Pokud policejní odstřelovač dostane rozkaz, že je nutné cíl zneškodnit, nebo jinak řečeno usmrtit, většinou míří na takzvané „fatální T“. Fatální T určuje místo které spojuje oči a nos. Pokud odstřelovač dokáže vystřelit do tohoto okolí, dojde tak k rychlému a pravděpodobně jistému usmrcení. Smrt způsobí zásah do mozkového kmene, dojde k vyřazení toku nervových signálů do těla, čímž je ukončena veškerá útočnickova činnost. Každopádně za spolehlivý zásah se považuje takový zásah, který okamžitě přeruší činnost útočníka, nebo útoku. [29] Policejní odstřelovači totiž častěji bývají nasazováni do akcí, kdy je třeba myslet na útočníkův život a usmrcení cíle nemusí být z jakýchkoliv důvodů žádoucí. Často tak policejní odstřelovač musí umět mířit na části těla, které jen útoku zamezí a je pak možnost útočníka vyslychat. Ne vždy se ale jedná o útočníka. Občas se stane, že odstřelovače povolají na žádost hasičů. Pokud hoří objekt s tlakovými lahvemi, je odstřelovač tou osobou, která přesným výstřelem do tlakové lahve zajistí, že nedojde v místě požáru k explozi. [29], [32]

4.1.17 Střední bod zásahu

Středním bodem zásahu se myslí aritmetický průměr jednotlivých výstřelů. Pokud odstřelovač používá odstřelovačský deník při tréninku, zakresluje si do něj každý zásah na terči, k tomu si zapisuje teplotu, směr a sílu větru, nebo cokoliv, co by mohlo ovlivňovat jeho střelu. Bod středního zásahu lze přesně určit poté, co střelec vypálí několik střel do terče, střely si zakreslí do deníku a na základě jednotlivých souřadnic vypočítá aritmetický průměr. Podle aritmetického průměru si pak střelec dokáže seřídit mířidla jak vertikálně, tak horizontálně, aby při míření a střelbě na cíl, se bod středního zásahu co nejvíce blížil, nebo překrýval s bodem zamíření. [38]

5 NASAZENÍ POLICEJNÍCH Odstřelovačů při požáru ve Spolupráci s IZS a HZS

Protože se moje bakalářská práce zaměřuje na speciální bezpečnostní jednotky, zejména pak na policejní odstřelovače, tak je prakticky nemožné být přítomen nějaké akce, nebo střílet z odstřelovačích pušek s jinak pro civilní osoby zakázaným střelivem tak, aby to mělo nějakou vypovídající hodnotu. Proto byla jediná možnost poprosit příslušníky PČR, zda by mě mohli na toto téma informovat. To se sice podařilo, ale pod podmínkou, že ne vše může být zveřejněno. Potom jsem ale narazil na osobu, která mě informovala o zásahu policejních odstřelovačů, kteří jsou nasazováni při eliminaci tlakových lahví v případě požárů. O to víc mě udivilo, že v zahraničních zemích se jedná o běžnou praxi, zatímco v České republice Hasičský záchranný sbor tuto situaci prakticky nevyužívá, švédští hasiči mají svou vlastní požární jednotku odstřelovačů, která zasahuje u požárů už cca 50 let. Poprosil jsem tuto osobu, která chtěla zůstat v anonymitě, zda by mi mohla říct a popsat, jak takový zásah v praxi probíhá a o čem tato služba je. Tímto bych jí chtěl nesmírně poděkovat, protože mi poskytla nejen spoustu informací, které na internetu nejsou k dohledání, ale zároveň i fotografie a vysvětlila mi co takový zásah obnáší a jaké střelivo, či zbraňové systémy se na tuto akci hodí nejvíce. Veškeré informace a fotografie, pokud je nebudu citovat jinak tedy pochází od této osoby a jsou to informace z reálného zásahu a cvičení tak, jak mi byly popsány.

5.1 Zbraňové systémy a munice vhodné k prostřelení tlakových lahví

Nejvíce ze všeho mě samozřejmě zajímalo, jestli je rozdíl, jaká puška, nebo jaká munice se při střelbě na tlakové lahve používá. Bylo mi řečeno, že to je právě dost zásadní věc a zjištěné poznatky mě velice překvapili, protože jak už to u odstřelování bývá, všechno se točí kolem fyziky a jiných vědních oborů, takže to samé platí i u zásahu při eliminaci tlakových lahví.

Nejefektivnějším se ukázal zbraňový systém SAKO TRG 42 ráže .338 Lapua Magnum a k tomu použitá munice se střelou 250grn. Lock Base. Zde samozřejmě závisí na tom, kde je místo požáru a z kterých útvarů, nebo zásahových jednotek by byli případní odstřelovači povoláni do akce. Od toho se odvíjí jejich zbraňové systémy a munice, kterou mají aktuálně k dispozici. Proto bylo potřeba otestovat ještě jiné zbraňové systémy, které ale nejsou jako adekvátní náhrada, nýbrž jen možnost v případě, že výše zmíněný zbraňový systém SAKO TRG 42 nebude k dispozici. Jedná se tak o zbraňové systémy SAKO TRG 22 ráže .308

Winchester, nebo Heckler Koch HK 417 se střelivem SAKO a střelou 190 grn. Tyto zbraňové systémy lze však použít pouze na vzdálenosti 50-100 metrů.

Základními požadavky na zbraňové systémy k eliminaci tlakových lahví jsou přesnost zásahu na 300 metrů, přičemž nesmí dojít k prostřelení obou stěn tlakové lahve, ale pouze jedné.

Obrázek 8 - Prostřelení tlakové lahve a vyhoření média

5.1.1 Žádoucí a nežádoucí střelivo

Vzhledem k tomu, že výše zmíněné zbraňové systémy jsou vyhovující, nebo alespoň v případě potřeby je lze na určitou vzdálenost použít, zajímalo mě, jak také dopadlo testované střelivo. Výsledek je překvapující. Pokud bychom srovnávali ráže .308 Winchester a .338 LM, tak vyšla jako vítěz právě druhá zmíněná ráže .338 LM a důvod je následující. Vzhledem k tomu, že ne vždy je možné zjistit materiál tlakové lahve a zároveň nemusí být lahev vždy v ideálním úhlu pro zasahujícího odstřelovače, tak i přesto všechno na rozdíl od ráže .308 Winchester tato .338 LM tlakovou lahev probije. .308 Winchester sice také probila lahev, ale pouze při střelbě na vzdálenost do 100 metrů a jen Kyslík, Propan-butan a Acetylen. Vodíkové lahve už na vzdálenost 100 metrů neprobije. Dalšími testovanými byli .338 Lapua Magnum, 250 grn. Scenar a AP – Armour Piercing.

První .338 Lapua Magnum 250 grn. Scenar nevyhovovala kvůli své konstrukci. Hrot střely je totiž křehký a proto, pokud se nejedná o přesnou kolmou střelbu pod úhlem 90°, kdy je ještě střela schopna lahev probít, tak v jiných případech jí neprobije a sklouzne po stěně

lahve, a to právě z důvodu její křehké přední části. Druhá zmíněná AP – Armour Piercing prostřelila oboje dvoje stěny, a to nevyhovovalo požadavkům HZS při cvičení, takže byla vyhodnocena jako nežádoucí střelivo pro tyto účely.

5.2 Význam prostřelení tlakové lahve

Dle testů, které se prováděli ve vojenském prostoru Brdy bylo prokázáno, jak je eliminace prostřelením tlakové lahve účinná a jak snižuje následky jinak běžně neřízené fyzikální exploze. Ve zkratce jde o to, že díky prostřelením jedné stěny tlakové lahve, dojde k vyhoření média a k tomu všemu policejní odstřelovač díky přesnému zásahu dokáže určit směr takového cíleného vyhoření z tlakové lahve. Proto je vhodné používat pouze určené střelivo a zbraně, které to dokáží. Přesto se však zbraně a střely chovají při prostřelení každé lahve jinak a je tak dopředu třeba znát, o jaké tlakové lahve se jedná. Například jediná tlaková lahev u které vždy došlo k průstřelu a tudíž se pro tento způsob eliminace nehodí je tlaková lahev, která obsahuje Propan-butan. U této tlakové lahve totiž při testech došlo k prostřelení obou stěn za použití běžně používané munice .308 Winchester. Proto je nutné brát v potaz co se nachází za lahví.

Obrázek 9 - Hořící propan-butanová prostřelená tlaková lahev se stěnou

5.2.1 Kde je ideální tlakové lahve prostřelit?

Dále mě zajímalo, zdali nezáleží na tom, kam odstřelovači do lahve střílí, pokud si vyberou místo, kde lahev vyhoří, nebo jestli na to jsou nějaká pravidla. Samozřejmě, že i zde to není jednoduché, a proto jsou kladeny vysoké nároky na používanou munici. Ideálním prostřelením jsou místa z obou stran lahve (z hora a ze spodu) ve výšce 25 centimetrů po délce jejího středu. V těchto místech je plášť lahve nejslabší. Pokud výstřel směřoval nad tuto plochu, tak střela nebyla schopná probít lahve a sklouzla po její stěně.

Obrázek 10 - Sklouznutí střely po hrdlu lahve

Obrázek 11 - Sklouznutí střely po dnu lahve

5.2.2 Jak se chová lahev při požáru

Toto je vlastně důvod, proč vznikl ve světě požadavek na to, aby odstřelovači asistovali, pomáhali, nebo byli součástí hasičských týmů. Pokud je v hořícím objektu tlaková lahev, tak dochází nárustu tlaku a zároveň poklesu pevnosti lahve, přičemž dojde k explozi. Při testech byla taková destrukce doprovázena efektem „fire ball“, kdy došlo k rozletu střepin do vzdálenosti 300 metrů, které poškodily ostatní konstrukce v blízkosti místa exploze.

Pouze Acetylenová lahev obsahuje acetylen, který je rozpuštěný pod tlakem v acetonu a přestože nebude tlaková lahev s Acetylenem v intenzivním ohnisku požáru, tak i po 24 hodinách může dojít k fyzikálnímu výbuchu.

Obrázek 12 - Výbuch Acetylenové tlakové lahve

Obrázek 13 - Výbuch Kyslíkové tlakové lahve

Obrázek 14 - Dusíková tlaková lahev po explozi

5.3 Nasazení

Nasazení odstřelovačů k eliminaci tlakových lahví probíhá v součinnosti s Integrovaným záchranným systémem, nebo Hasičským záchranným sborem, a to na požádání velitele zásahu. Přesto se však kvůli počtu příslušníků nejedná o vyčleněný tým, který by k takovým zásahům jezdil, a proto je hlavním rozhodovacím faktorem souhlas dosahového důstojníka, který má tým odstřelovačů ve své působnosti a který musí zaručit, že v případě mimořádné události nebo potřeby nasazení odstřelovačů kdekoliv v jejich poli působnosti, musí mít dostatek příslušníků k zásahu. Nejde tedy jen o to, že HZS zatím nevyžaduje příslušníky k zásahům, ale jde také o to, aby jich byl ve službě v konkrétní dobu dostatek na pokrytí případného zásahu, který je pro odstřelovače primárním úkolem.

Takové nasazení odstřelovačů k eliminaci tlakových lahví, může nastat v místě požáru, kde hrozí při silném zahřátí tlakových lahví tato nebezpečí:

- Nekontrolované šíření požáru;
- Fyzikální výbuch;
- Intoxikaci a možnosti udušení;

- Uvolnění jedovatých zplodin kvůli hoření;
- Zřícení konstrukcí a zasypání objektu;

Při cvičeních ve vojenském prostoru v Brdech pak byly vyhodnoceny a určeny doporučené bezpečné vzdálenosti dle předpisu HZS pro zasahující síly Integrovaného záchranného systému, kterými jsou v tomto případě právě také odstřelovači Policie ČR.

Při určování vzdálenosti se berou v potaz síly a prostředky, které se účastní při zásahu, kterými jsou Policie České republiky, požární technika, hasiči HZS a ostatní síly. Dalším faktorem, který na síly a prostředky při zásahu navazuje, je situace ve které se tlaková lahev nachází. Součástí testování tak byly následující situace: únik plynu z lahve, neznámá lahev, lahev v podmínkách požáru a lahev jako součást nástražného výbušného systému. U poslední jmenované situace (lahve jako součást NVS), rozhoduje o vzdálenosti nasazení velitel zásahu po dohodě s pyrotechnikem. V ostatních případech asi není žádným překvapením, že nejbližší jsou hasiči (většinou 0-50 metrů) a nejdále odstřelovači (150–300 metrů). Ostatní síly a technika jsou někde uprostřed, či mimo rozsah možné exploze dle situace (30-500 metrů). [39]

Všechny doporučené vzdálenosti byly stanoveny na základě objemu lahve a to 40ti a 50ti litrů. Tyto vzdálenosti však lze zkrátit za pomoci různých krytů, které zasahující osoby IZS dokáží v případě exploze z určité vzdálenosti ochránit. Pro odstřelovače je nejkratší možná vzdálenost pro střelbu 50 metrů u všech zkoušených lahví, kromě lahví s dusíkem a kyslíkem. Tam byla stanovena bezpečná vzdálenost při 80 metrech pro zasahujícího odstřelovače.

5.4 Konečné výsledky, výhody a nevýhody

Provedením celého cvičení bylo docíleno jednoznačného výsledku, a to, že prostřelením tlakové lahve z jedné strany se mnohonásobně snižují následky exploze a stejně tak tento výstřel snižuje riziko pro zasahující členy IZS, kteří jsou mezitím v bezpečné vzdálenosti. Eliminací tlakové lahve tak odstřelovači způsobí extrémně rychlé řešení samotné situace z tlakové vzdálenosti, ze které by hasiči nebyli schopni zasáhnout.

Jako jasná výhoda je vůbec samotný efekt a vyhoření média do předem určeného prostoru tak, že nedojede k explozi a porušení konstrukce objektu, tudíž může dojít k záchraně majetku a okolních osob, kteří se vyskytují v blízkosti objektu. Zároveň se snižuje riziko pro zasahující složky IZS, protože eliminace tak důležitého prvku při požáru přichází z dostatečné vzdálenosti bez riziku pro zasahující osoby. Jako konečnou, ale důležitou výhodou je i

šetření sil nasazených osob při zásahu, které se mohou zaměřit na další podstatné události v místě zásahu.

Jako nevýhody se moc poznatků ani označit nedá. Jde jen o praktické nedostatky, kterými samozřejmě může být nechtěné prostřelení obou stěn lahve, pokud se jedná o tenkostěnnou lahev, nebo v některých případech nevhodná pozice pro zasahujícího odstřelovače. Samozřejmě, složitá je i komunikace a samotný zásah na koordinaci, vzhledem k tomu, že neprobíhají pravidelná cvičení.

5.5 Vlastní návrhy a opatření

Posledním povinným bodem v oficiálním zadání mé bakalářské práce je bod, kde mám využít poznatky na vlastní návrhy a opatření. Zde se tedy dle mého názoru nabízí jediná věc, u které si myslím, že by stála za zvážení, a to je vytvoření speciálního týmu odstřelovačů pro potřeby Integrovaného záchranného systému při požáru s výskytem tlakových lahví. Když si uvědomíme, kolik tlakových lahví se může vyskytovat v obydlích, nebo v jejich blízkosti, přičemž k explozi může dojít klidně už do 3 minut od výskytu tlakové lahve v ohnisku požáru, přijde mi jako logickou a ideální metodou zřídit v každém kraji, kde působí u zásahových jednotkách týmy odstřelovačů, tým požárních odstřelovačů, který by zasahoval v těchto akcích. Jak bylo popsáno v teoretické části, na policejní odstřelovače je kladen vysoký nárok na přesnou střelbu. Pokud nepočítáme URNA, která má možnost stále trénovat, tak v ostatních zásahových jednotkách by možná tyto týmy, kde by se vždy příslušníci PČR střídali v pohotovosti, mohly takovou změnu uvítat. Nejen, že v letních měsících a v této době, kdy se čím dál více hovoří o suchu, se mohou vyskytovat požáry a mohl by tak takový tým být k užtku, ale zároveň by odstřelovači zažili i jistou formu psychického výcviku, kde by bylo možné otestovat nové příslušníky u odstřelovačích týmů, jak jsou na tom při práci pod tlakem. V teoretické části píšou o tom, že přestože odstřelovač projde vysoce náročným výcvikem, tak to, jestli je odstřelovač dobrý odstřelovač, se pozná až v praxi a pod tlakem. Není to sice plnohodnotná náhrada, ale i tak stres a rychlost v tomto případě může na odstřelovače různě působit a mohl by to být takový mezikrok k posouzení, zda se na službu odstřelovače daný odstřelovač hodí. Nejdůležitější faktor ale vidím v tom, že pokud dokáží dva odstřelovači dvěma přesnými výstřely snížit riziko výbuchu celé budovy, včetně záchrany okolních osob a nemovitostí, přičemž ještě šetří síly a prostředky IZS, tak by došlo nejen k úspoře času a sil, ale i k možnosti dalšího zásahu na jiných místech, čímž

takový dobře mířený výstřel zastane několik pracovních a služebních pozic, které jsou nutné pro naplnění stavu u IZS.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem popsal České speciální bezpečnostní jednotky, které slouží v České republice, nebo v zahraniční a v misích NATO. Podrobněji jsem se zaměřil na speciální týmy bezpečnostních jednotek, kterými jsou odstřelovači a hlavním cílem bylo detailně popsat na základě literární rešerše a osobních rozhovorů s příslušníky Policie ČR, právě službu policejního odstřelovače, jejich zbraňových systémů, nebo legislativního použití zbraně při výkonu služby. V praktické části jsem pak díky zjištěným informacím na základě osobních rozhovorů popsal, jaké jsou důležité aspekty policejních odstřelovačů při výkonu služby a poté, jak v praxi probíhá zásah odstřelovačského týmu Policie ČR při eliminaci tlakových lahví v místě požáru ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem, čímž se policejní odstřelovači stali součástí Záchranného integrovaného systému. O takovém typu zásahu policejních odstřelovačů veřejnost moc neví, a protože výsledky cvičení jsou skutečně pozoruhodné a prakticky bezkonkurenční, tak si myslím, že je vhodné toto téma čtenářům přiblížit a doufám, že v budoucnu dojde ke zřízení speciálních jednotek, které budou moct využít své profesionální zkušenosti a pomůžou tak ještě více zachraňovat životy a majetek občanů České republiky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] VELITELSTVÍ POZEMNÍCH SIL AČR. *Armáda ČR* [online]. Praha: Army.cz, 2020, 27. října 2020 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/struktura/generalni/poz/velitelstvi-pozemnich-sil-acr-221600/>
- [2] CELOSTÁTNÍ ÚTVARY: Útvary s působností na celém území ČR. *Policie ČR* [online]. Praha: © 2022 Policie ČR, 2022 [cit. 2022-04-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvary-s-pusobnosti-na-celem-uzemi-cr-312510.aspx>
- [3] 601. skupina speciálních sil generála Moravce. *601. skupina speciálních sil generála Moravce* [online]. Prostějov: Česká republika-Ministerstvo obrany [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <http://www.601skss.cz/index.html>
- [4] Armádní odstřelovači si pořídí nové velkorážní pušky. Vyjdou na 45 milionů Zdroj: https://www.lidovky.cz/domov/armadni-odstrelovaci-si-poridi-nove-pusky-vyjdou-na-45-milionu.A150902_090858_ln_domov_ELE. *Lidovky.cz* [online]. Praha: 2022 MAFRA, 2015, 2. září 2015 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/armadni-odstrelovaci-si-poridi-nove-pusky-vyjdou-na-45-milionu.A150902_090858_ln_domov_ELE
- [5] Úvodní slovo velitele. *4. BRIGÁDA RYCHLÉHO NASAZENÍ* [online]. Žatec: 4. brigáda rychlého nasazení, 2019, 2019 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: www.4brn.army.cz
- [6] Organizační struktura. *4. BRIGÁDA RYCHLÉHO NASAZENÍ* [online]. Žatec: 4. brigáda rychlého nasazení, 2019, 2019 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: https://4brn.army.cz/?page_id=6
- [7] 41. mechanizovaný prapor. *4. BRIGÁDA RYCHLÉHO NASAZENÍ* [online]. Žatec: 4. brigáda rychlého nasazení, 2019, 2019 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: https://4brn.army.cz/?page_id=80
- [8] 42. mechanizovaný prapor. *4. BRIGÁDA RYCHLÉHO NASAZENÍ* [online]. Žatec: 4. brigáda rychlého nasazení, 2019, 2019 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: https://4brn.army.cz/?page_id=82
- [9] 44. lehký motorizovaný prapor. *4. BRIGÁDA RYCHLÉHO NASAZENÍ* [online]. Žatec: 4. brigáda rychlého nasazení, 2019, 2019 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: https://4brn.army.cz/?page_id=86

- [10] 31. pluk radiální, chemické a biologické ochrany generálmajora Oskara Staroče. *31. pluk radiální, chemické a biologické ochrany generálmajora Oskara Staroče* [online]. Praha: Copyright © 2004-2014 Ministerstvo obrany, 2004 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://cbrn-liberec.army.cz/>
- [11] ÚTVAR RYCHLÉHO NASAZENÍ Policie České republiky - Útvar rychlého nasazení. *Policie ČR* [online]. Praha: © 2022 Policie ČR, 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvar-rychleho-nasazeni-policie-ceske-republiky-utvar-rychleho-nasazeni.aspx>
- [12] URNA - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *ARMYWEB: ARMY LIFESTYLE MAGAZÍN* [online]. Praha: 2013 © ArmyWeb.cz, 2013, 02. 11. 2018 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/urna-utvar-rychleho-nasazeni-pcr>
- [13] PYROTECHNICKÁ SLUŽBA: Z historie. *Policie ČR* [online]. Praha: © 2022 Policie ČR, 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/celorepublikove-utvary-pyrotechnicka-sluzba-z-historie.aspx>
- [14] LETECKÁ SLUŽBA: Letecká služba Policie České republiky. *Policie ČR* [online]. Praha: © 2022 Policie ČR, 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/policie-ceske-republiky-letecka-sluzba-824129.aspx>
- [15] MACEK, Jiří. Policie má ve flotile špičkové vrtulníky. Ročně nalétají přes tři tisíce hodin Zdroj: <https://www.denik.cz/ekonomika/policie-ma-ve-flotile-spickove-vrtulniky-rocne-naletaji-pres-tri-tisice-hodin-20190426.html>. *Deník.cz* [online]. Praha: Copyright © VLTAVA LABE MEDIA, 2019, 26.4.2019 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/policie-ma-ve-flotile-spickove-vrtulniky-rocne-naletaji-pres-tri-tisice-hodin-20190426.html>
- [16] Policie České republiky – Služba cizinecké policie: O nás. *Policie ČR* [online]. Praha: © 2022 Policie ČR, 2022 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-831034.aspx>
- [17] SAARELAINEN, Tapio A. M. *Bílý odstřelovač Simo Häyhä*. Přeložil Petr TŮMA. Praha: Mladá fronta, 2019. Arma & musae. ISBN 978-80-204-4640-4.
- [18] BROOKESMITH, Peter. *Odstřelovač: [výcvik, technika, zbraně]*. Praha: Naše vojsko, 2005. ISBN 80-206-0791-9.
- [19] Odstřelovač × odstřelovač. *Pravopisne.cz* [online]. Praha: Pravopisne.cz, 2011 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.pravopisne.cz>

- [20] ČERNÁ, Anna. *Na co se nás často ptáte: [ze zkušeností jazykové poradny]*. Praha: Scientia, 2002. ISBN 80-718-3260-X.
- [21] Zákon č. 119/2002 Sb.: Zákon o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních). *ZákonyProLidi.cz* [online]. Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 2010, 09.04.2002 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>
- [22] Ostřelovač × odstřelovač. *Pravopisne.cz* [online]. Praha: Pravopisně.cz, 2011 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.pravopisne.cz>
- [23] *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 2. vyd., opr. a dopl. Praha: Academia, 1994. ISBN 80-200-0493-9.
- [24] Historie a počátky lukostřelby. *E-lukostřelba.cz* [online]. Příbram: GSG Příbram s.r.o, 2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.e-lukostrelba.cz/blog/historie-pocatky-lukostrelby#>
- [25] The 5 Most Legendary Snipers of All Time: 1. Finnish Army Second Lieutenant Simo Häyhä. *Military.com* [online]. Boston: Military Advantage, 2019, 16.5.2019 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.military.com/off-duty/2019/05/16/5-most-legendary-snipers-all-time.html>
- [26] Five of the best snipers of all time: 5. Finnish army 2nd Lt. Simo Häyhä. *INSIDER* [online]. New York: INSIDER, 2017, 8.5.2017 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/five-of-the-best-snipers-of-all-time-2017-5>
- [27] These are the 5 best snipers in modern history: 1. Finnish Army 2nd Lt. Simo Häyhä. *WE ARE THE MIGHTY* [online]. USA: MIGHTY NETWORKS, 2021, 8.8.2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.wearethemighty.com/popular/best-snipers-modern-history/>
- [28] SLAWSON, LARRY. The Top Ten Deadliest Snipers in History: 1. Simo Hayha (505 Kills). *Owlcation* [online]. USA: Maven Media Brands, 2022, 1.1.2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://owlcation.com/humanities/Top-Ten-Deadliest-Snipers-in-History>
- [29] NEVILLE, Leigh. *Moderní odstřelovači*. Přeložil Petr TŮMA. Praha: Mladá fronta, 2017. ISBN 978-80-204-4379-3.

- [30] Izraelci nasazují revoluční zbraň proti teroristům. Dron s odstřelovací puškou. *Echo24.cz* [online]. Praha: COPYRIGHT 2022 © ECHO MEDIA, A.S. © ČTK, 2022, 22. srpna 2017 [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/ijdig/izraelci-nasazuji-revolucni-zbran-proti-teroristum-dron-s-odstrelovaci-puskou>
- [31] LAU, Mike R. *Vojenský a policejní odstřelovač: příručka přesné střelby pro armádní a policejní odstřelovače*. Přeložil Zdeněk HURNÍK. Praha: Naše vojsko, 2004. ISBN 80-206-0708-0.
- [32] DOHNAL, Radomír. Naším úkolem je pachatele vypnout, říká policejní odstřelovač. *IDNES.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2015, 22. ledna 2015 [cit. 2022-02-[13] Dostupné z: https://www.idnes.cz/xman/styl/policejni-odstrelovac-rozhovor.A150119_144833_xman-styl_fro
- [33] Zákon o Policii České republiky: Použití zbraně. *Zákony pro lidi.cz* [online]. Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 2010, 11.08.2008 [cit. 2022-04-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273?>
- [34] Zákon č. 119/2002 Sb.: Zákon o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních). *ZákonyProLidi.cz* [online]. Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 2010, 09.04.2002 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>
- [35] Policie České republiky – KŘP kraje Vysočina: Žádost o poskytnutí informace. *Policie ČR* [online]. Praha: © 2022 Policie ČR, 2022, 25. červenec 2018 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zadost-o-poskytnuti-informace-362641.aspx>
- [36] Policie koupila zbraně za 50 milionů, snipeři mají být v akci častěji Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/policie-vyzbroj-ostrelovacske-pusky-nove-vybaveni-zbrane-bezpecnost.A171212_094047_domaci_mav. *IDnes.cz* [online]. Praha: 1999–2022 MAFRA, a. s., 1999, 12. prosince 2017 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/policie-vyzbroj-ostrelovacske-pusky-nove-vybaveni-zbrane-bezpecnost.A171212_094047_domaci_mav
- [37] Odstřelovací pušky SAKO 308W-Repase. *Policie ČR* [online]. Praha: © 2022 Policie ČR, 2022, 2012 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odstrelovaci-pusky-sako-308w-repase.aspx>

- [38] KNEUBUEHL, Beat P. *Balistika: střely, přesnost střelby, účinek*. Praha: Naše vojsko, 2004. ISBN 80-206-0749-8.
- [39] Požáry s přítomností tlakových láhví s technickými stlačenými a zkapalněnými plyny: Metodické listy kapitoly P.: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Praha: © 2022 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena, 2022, 30. listopadu 2017 [cit. 2022-05-21]. Dostupné z: www.hzscr.cz/clanek/bojovy-rad-jednotek-pozarni-ochrany-aktualizace-1-1-2018.aspx
- [40] KOUKAL, Miroslav. *SAKO TRG 22: (7,62 x 51 mm/308 Win)*. Praha.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
AVI	Aerial Vehicle Interdiction
ČR	Česká republika
EU	Evropská Unie
FBI	Federal Bureau of Investigation
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
KBVP	Kolové bojové vozidlo pěchoty
kg	Kilogram
mm	Milimetr
MOA	Minute Of Angle
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NVS	Nástražný výbušný systém
OSN	Organizace spojených národů
SOG	Study Observation Group
SWAT	Special Weapons and Tactics
SWS	Sniper Wapon System
URNA	Útvar rychlého nasazení
USA	United States of America
V. I. P.	Very Important Person

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Odstřelovači 601. skupiny speciálních sil generála Moravce [3]	13
Obrázek 2 - Organizační struktura [6]	14
Obrázek 3 - Hejkal do lesa [fotografie autora v převleku]	46
Obrázek 4 - Hejkal do sněhu [fotografie autora v převleku]	47
Obrázek 5 - Chyby při maskování	48
Obrázek 6 - Rozměry dopravních značek určující velikost objektu poblíž	53
Obrázek 7 – Miliradiány na puškohledu	55
Obrázek 8 - Prostřelení tlakové lahve a vyhoření média	59
Obrázek 9 - Hořící propan-butanová prostřelená tlaková lahev se stěnou	60
Obrázek 10 - Sklouznutí střely po hrdlu lahve	61
Obrázek 11 - Sklouznutí střely po dnu lahve	62
Obrázek 12 - Výbuch Acetylenové tlakové lahve	63
Obrázek 13 - Výbuch Kyslíkové tlakové lahve	63
Obrázek 14 - Dusíková tlaková lahev po explozi	64
Obrázek 15 - Odstřelovací puška SAKO pro Policii ČR	77
Obrázek 16 - Optický puškohled k odstřelovací pušce SAKO pro Policii ČR	78
Obrázek 17 - Střelivo muničky SAKO .308 Win do odstřelovací pušky SAKO + balistická tabulka nábojů	79
Obrázek 18 - Nouzové signály ze země	80
Obrázek 19 - Značení konkrétního týmu odstřelovačů	80
Obrázek 20 - Střela přes sklo při tréninku	81
Obrázek 21 - Terč při střelbě na tréninku	81
Obrázek 22 - Terč při střelbě na tréninku	82
Obrázek 23 - Terč při střelbě na tréninku	82
Obrázek 24 - Terč při střelbě na tréninku	83
Obrázek 25 - Odstřelovačský deník	83
Obrázek 26 - Odstřelovačský deník	84
Obrázek 27 - 3D kamufláž zbraně	84

SEZNAM PŘÍLOH

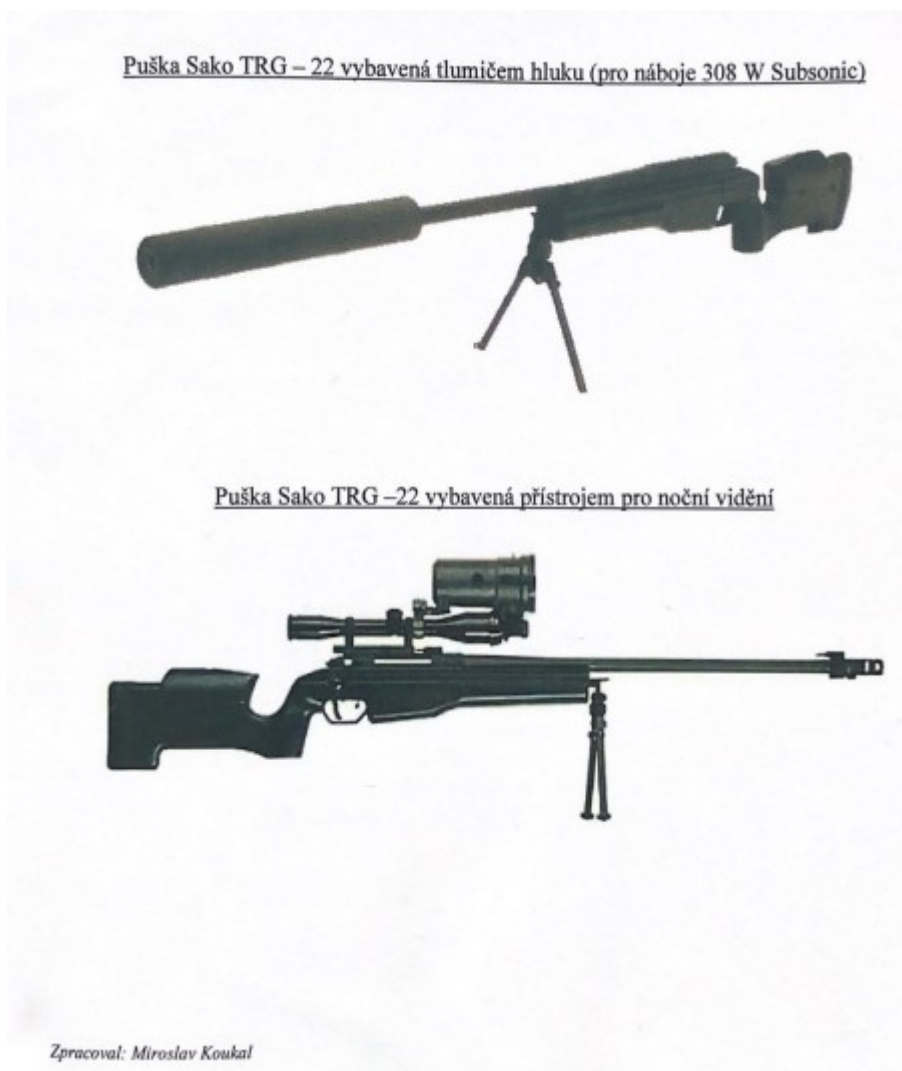
Příloha P I: Pořízené fotografie

PŘÍLOHA P I: Pořízené fotografie

Na závěr bych ještě rád ukázal fotografie, které jsem pořídil při setkání s mým kamarádem, který sloužil u týmu odstřelovačů u Policie ČR. Jedná se o materiál, který se dodatečně používá pro výcvik, nebo o materiál, který byl příslušníkům doplňkově k dispozici, ale u kterých není vždy znám jejich autor, nebo jím mohou být samotní příslušníci PČR.

Příručka k pušce SAKO TRG 22

Příručku vytvořil pan Miroslav Koukal, který sestavil dohromady návod k manipulaci s puškou SAKO TRG 22 a pomohl tak odstřelovačům Policie ČR k perfektnímu seznámení se se zbraní a jejím příslušenstvím.

Obrázek 15 - Odstřelovací puška SAKO pro Policii ČR

Konstrukční řešení optických zaměřovačů Schmidt & Bender:

Základem optického zaměřovače je *Keplerův dalekohled* který je tvořen dvěma základními stavebními prvky – *objektivem (1)* a *okulárem (5,6)*. Objektiv i okulár tvoří spojné čočky, čímž je dosaženo konstrukční podmínky dalekohledu (obrazové ohnisko objektivu je totožné s předmětovým ohniskem okuláru). *Objímka objektivu* tvoří *vstupní pupilu – D* celé optické soustavy. Její zobrazení *D'* přes okulár se nachází v blízkosti obrazového ohniska okuláru a je *výstupní pupilou* soustavy. Dále optický zaměřovač obsahuje *ohniskovou destičku*, na které je vyryta záměrná osnova. Ohnisková destička je umístěna do mezilehlé roviny zobrazení a je spojena s *rektifikačním mechanismem (4)*, které umožňují rektifikaci ve svislé i vodorovné rovině. Jelikož Keplerův dalekohled zobrazuje sledovaný předmět výškově i stranově převrácený, je do sestavy optického zaměřovače vložena *čočková převraccí soustava(3)* tvořená dvojicí spojných čoček. Spojitým posuvem obou čoček převraccí soustavy, umožňuje spojitě měnit zvětšení – Γ .

Specifikace modelu P/M II s různým typem rozlišení :

Model	10 x 42 (afokální)	3-12 x 50 (afokální)	3-12 x 50 s paralaxou	4-16 x 50 s paralaxou
Zvětšení	10x	3-12x	3-12x	4-16x
Zorné pole (100m)	4m	11,1-4,2m	11,1-4,2m	7,5-2,5m
Průměr objektivu	42mm	50mm	50mm	50mm
Průměr výstupní pupily	4,2mm	14,3-4,3mm	14,3-4,3mm	12,5-3,1mm
Světelnost	20,5	11,4-24,5	11,4-24,5	14-28
Odstup oka	95mm	95mm	95mm	95mm
Průměr středního tubusu	30mm	34mm	34mm	34mm
Váha	520g	760g	810g	880g
Nastavení výšky (100m) *	270cm	200cm	200cm	185cm
**	250cm	180cm	180cm	170cm
***	130cm	130cm	130cm	130cm

* maximální nastavitelné rozmezí   ** kvadratické nastavitelné rozmezí
 *** nastavitelné rozmezí s nasazenou stavěcí čepičkou

Zpracoval: Miroslav Koskál

21

Obrázek 16 - Optický puškohled k odstřelovací pušce SAKO pro Policii ČR

Tabulka vybraných hodnot balistických charakteristik:

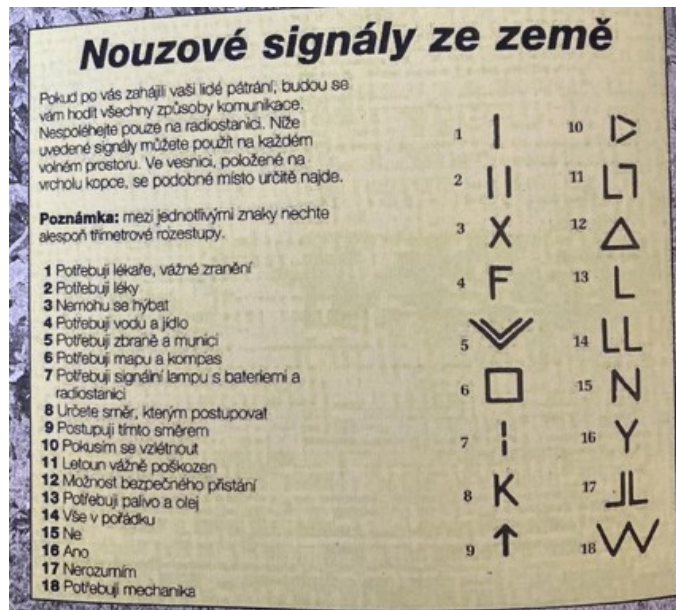
Kód výrobce	Hmotnost střely m_0 [g]	Rychlost střely - v , [m/s]				Energie střely - E , [J]			
		Ve vzdálenosti X od ústí hlavně [m]				Ve vzdálenosti X od ústí hlavně [m]			
		0	100	200	300	0	100	200	300
141 A	10,9	820	756	700	645	3665	3114	2660	2269
142 A	12,3	770	718	670	622	3646	3175	2759	2376

Hmotnost střely m_0 [g]	Převýšení [cm]					
	Ve vzdálenosti X od ústí hlavně [m]					
	50	100	150	200	250	300
10,9	1,3	3,1	0	-7,3	-19,7	-37,5
12,3	1,6	3,2	0	-7,9	-21,5	-41,0

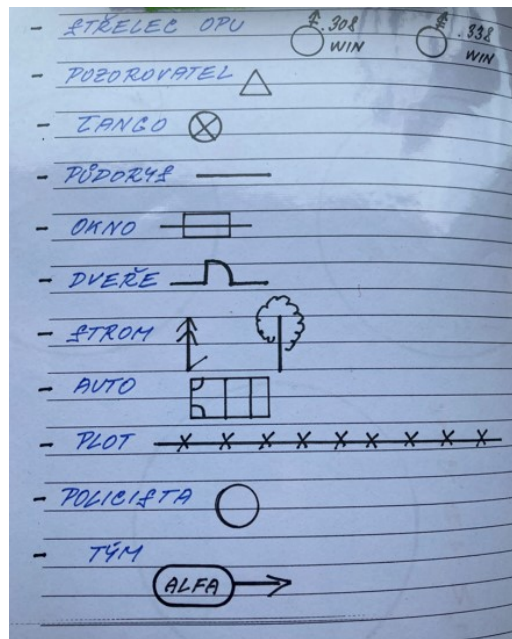

Obrázek 17 - Střelivo muničky SAKO .308 Win do odstřelovací pušky SAKO + balistická tabulka nábojů

OSTATNÍ FOTOGRAFIE

Obrázek 18 - Nouzové signály ze země

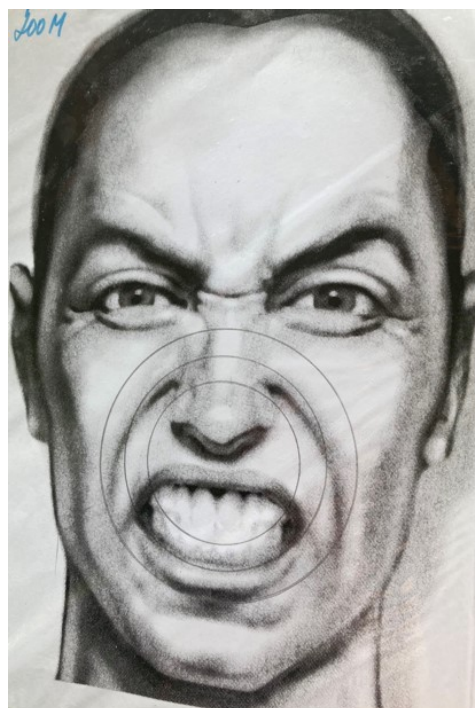

Obrázek 19 - Značení konkrétního týmu odstřelovačů

Obrázek 20 - Střela přes sklo při tréninku

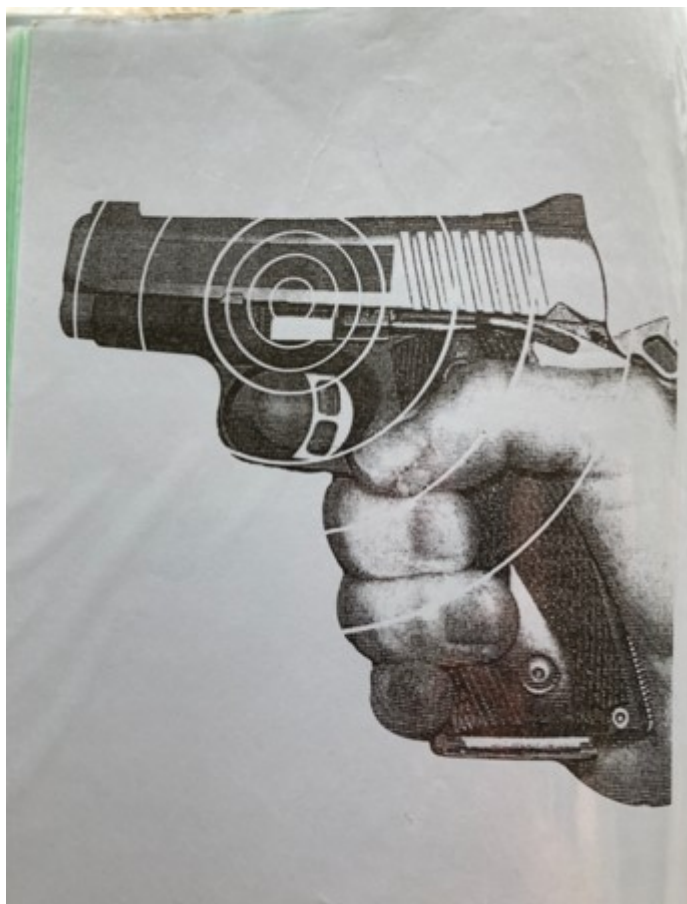
Obrázek 21 - Terč při střelbě na tréninku

Obrázek 22 - Terč při střelbě na tréninku

Obrázek 23 - Terč při střelbě na tréninku

Obrázek 24 - Terč při střelbě na tréninku

ZRCADLENÍ VZDUCHU V OPTICKÉM ZAMĚŘOVAČI			
			
stoupá přímo vzhůru, praporky v úhlu 0° rychlost větru 0 m/s	zrcadlení pod úhlem 60° slabý vítr je cítit ve tváři praporky v úhlu 10° rychlost větru do 1,5 m/s do 3 mph	zrcadlení pod úhlem 45° střední vítr listí šustí praporky v úhlu 20° rychlost větru 1,5 - 3 m/s 4 - 7 mph	zrcadlení vodorovné silný vítr, zvedá prach, praporky v úhlu 40° rychlost větru 3,5 - 5 m/s 8 - 12 mph
POZNÁMKY:			

Obrázek 25 - Odstřelovačský deník

